

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

Laila Nieminen

UNELMIEN UIMA-ASU JA TAVOITTEELLISTA POHDINTAA
MUODIN ESITYSTEKNILLISISTÄ NÄKÖKULMISTA

Opinnäytetyö

Lokakuu 2015

	<p>OPINNÄYTETYÖ Lokakuu 2015 Muotoilun koulutusohjelma</p> <p>Sirkkalantie 12 A 80200 JOENSUU 050 3116317</p>
<p>Tekijä</p> <p>Laila Nieminen</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Unelmien uima-asu ja tavoitteellista pohdintaa muodin esitysteknillisistä näkökulmista</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aihe on lähtöisin kiinnostuksesta vaatesuunnitteluun ja halusta suunnitella ”unelmien uima-asu”, jollaista ei löytynyt valmiina mistään. Työn toiminnallinen osuus kertoo naisten ja miesten uima-asujen suunnitteluprosessista luonnoksista esityskuviin. Projekti jatkui naisten uima-asun ensimmäiseen ommeltuun prototyyppiin asti.</p> <p>Muoti- ja uima-asusuunnittelussa alkuvaiheissa auttavat tietämys uima-asujen historiasta ja kokemus muodin esitystekniikoista. Työn tietopohja perustuukin uima-asujen historiaan perehtymiseen ja pohtivaan osuuteen muodin esitystekniikoista. Sekä kyselyyn, joka tehtiin eri-ikäisille ihmisille ja toteutettiin katukyselynä. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa uimiseen sekä uima-asuihin liittyviä valintoja ja siten hahmottaa ihmisten tarpeita uima-asulle.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena on saatu selville ”unelmien” uima-asun suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä keskeisiä tekijöitä.</p>	
<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>	<p>Sivuja 80 Liitteet 4 Liitesivumäärä 4</p>
<p>Asiasanat</p> <p>uima-asujen historia, uima-asujen suunnittelu, muodin esitystekniikat, kysely</p>	

	<p>THESIS October 2015 Degree Programme in Design</p> <p>Sirkkalantie 12 A 80200 Joensuu FINLAND</p>
<p>Author</p> <p>Laila Nieminen</p>	
<p>Title</p> <p>Dream Swimsuit and Expedient Reflection from Fashion Presentation Technology Viewpoints</p>	
<p>Abstract</p> <p>The topic of the thesis originates from the author's interest in fashion design and the desire to design a swimsuit because no suitable swimsuit was found in the market. The functional part of the thesis tells about the design process from sketching to fashion drawings and presentation. The project continued to the first sewn prototype of the women's swimsuit.</p> <p>The survey was conducted for people of different ages and carried out as a street-poll. The objective of the inquiry was to find out people's needs for swimsuits. Knowledge of the history of swimsuits and experience in the fashion presentation techniques help a designer to understand the field. The theory part of the thesis is based on studies on the history of swimsuits and research on fashion presentation techniques, and on the author's inquiry of people's opinions on swimsuits.</p> <p>As the result of the thesis some central factors for designing the dream swimsuit were found out. These were design and key factors related to implementation.</p>	
<p>Language</p> <p>Finnish</p>	<p>Pages 80 Appendices 4 Pages of Appendices 4</p>
<p>Keywords</p> <p>swimsuit history, swimsuit design, fashion presentation techniques, questionnaire</p>	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LÄHTÖKOHDAT	7
2.1 River Mouth Revolution.....	7
”The new tidal wave of swimwear”	
2.2 Toiminta-asetelma	8
2.3 Suunnittelijan ymmärryksen osa-alueita	10
2.4 Pukeutumisen identiteetti.....	11
3 Asut uimista varten.....	13
3.1 Antiikin aika.....	13
3.2 Siveellisyyden vaunut 1700-luvulla	14
3.3 Ranta-asut 1800-luvulla	15
3.4 Naisten uima-asun äiti 1900-luvulla	18
3.5 Muuttuva 1920-luku ja virtaviivainen 1930-luku	19
3.6 Atominen 1940-luku ja kurvikas 1950-luku.....	23
3.7 Paljas 1960-luku ja mikro 1970-luku	27
3.8 Sporttinen 1980-luku ja läheinen 1990-luku.....	29
3.9 Millennium ja nykyaika	30
4 Uima-asujen suunnittelu	33
4.1 Lähtökohdat naisten uima-asun suunnitteluun.....	33
4.2 Naisten uima-asun prototyypin valmistus, testaus ja tavoitteet.....	35
4.3 Muotinäytös ja kuvaukset.....	37
4.4 Uima-asujen pariskunta -miesten kaksiosaisen uima-asun	38
tulevaisuus	

5 Pohdintaa muodin esitysteknisestä näkökulmasta.....	41
5.1 Muodin esittämisen monet keinot.....	41
5.2 Muodin esittämisen omat keinot.....	45
5.3 Uima-asujen luonnokset ja esityskuvat	54
5.4 Tarkoituksenmukaisuus ja taiteen raja muodin esittämisessä	62
6 Unelmien uima-asu – kysely	68
6.1 Tavoite ja toteutus	68
6.2 Tulokset -naiset.....	69
6.3 Tulokset -miehet.....	70
6.4 Johtopäätökset.....	71
7 POHDINTA.....	73
LÄHTEET	74

LIITTEET

Liite 1	Kysely
Liite 2	Kysely kuva -miehet
Liite 3	Kysely kuva -naiset
Liite 4	Kysely kuva -naiset ja vastaukset

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe on lähtöisin omakohtaisesta kiinnostuksesta vaatesuunnitteluun ja halusta suunnitella ”unelmien uima-asu”, jollaista en löytänyt valmiina mistään. Pian huomasin myös muilla naisilla saman ongelman, kun mieluista uima-asua ei ole löytynyt. Päätin tuolloin ryhtyä suunnittelemaan uima-asuja ja perustin yhdessä Elina Pesosen kanssa yrityskokeilun nimeltä River Mouth Revolution ja tuolloin saimme muita suunnittelutilauksia sen verran, että uima-asut jäivät aivan ensimmäisiin luonnoksiin ja sen vuoksi otin aiheen opinnäytetyökseeni.

Tutkimalla uima-asujen historiaa selvitän uima-asumaailman syntyä nykypäivään ja rakennan verrattavaa pohjaa omalle suunnittelulleni. Otan samasta syystä selvää muodin esitystekniikoista ja eri tyyleistä, jotta saisin perspektiiviä esityskuvien tekoon ja siihen millainen on toimiva esityskuva. Samalla pyrkimyksenäni kehittää oma persoonallinen tyyli tehdä esityskuvia ja hyödyntää niitä. Lisäksi kehitin ”Unelmien uima-asu” – kyselyn, jonka toteutin katukyselynä. Kerron seuraavan otsikon alla tiiviisti omakohtaisia havaintoja liittyen vaatesuunnittelijan ammatinkuvaan ja siitä, mikä on River Mouth Revolution.

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 River Mouth Revolution

”The new tidal wave of swimwear”

River Mouth Revolution tulee olemaan suomalainen design palveluja myyvä yritys, jonka yhtenä suunnittelun kohteena ovat uima-asut. Uima-asujen markkinallinen kohderyhmä koostuu nuorista ja nuorekkaista naisista ja miehistä kansainvälisesti sekä erityisryhmistä, kuten liikuntarajoitteiset. Perustin RMR:n yhdessä logomme suunnittelijan Elina Pesosen kanssa vastaamaan pukevien ja hyvin istuvien uima-asujen kysyntään. Asumme tulevat olemaan Suomessa valmistettuja, laadukkaita ja hauskoja oivalluksia sisältäviä. Uima-asuista löytyy piirteitä, joita ei ole nykyaikana uimarannoilla nähty. Uima-asuissamme voi havaita ”vanhanajan” henkeä ja vintage-vivahdetta yhdistettynä nykypäivän ”kapinalliseen” moderniin otteeseen. Tarjoamme myös miehille mahdollisuuden ylävartalon peittäviin uima-asuihin. RMR:n logo (kuva 1).

Kuva 1. RMR:n logo (Graafinen toteutus: Elina Pesonen).

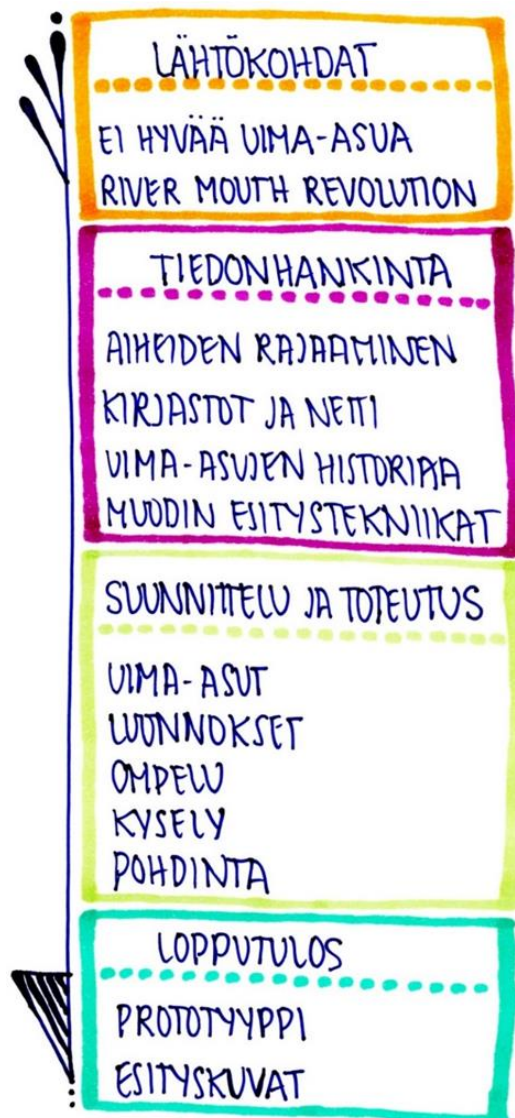
River Mouth Revolutionin iskulause on ”Uima-asujen uusi aalto” eli ”The new tidal wave of swimwear”. Tuoteidea on suunnattu nuorekkaalle kohderyhmälle olemalla pehmeän särmikäs ja kuvastaen meitä täydellisesti uutena ”vallankumouksellisena” uima-asujen valmistajana. Aloittavalle yritystoiminnallemme haimme vuonna 2013 Karelia ammattikorkeakoulun Draft- rahoitusta. Saamamme avustuksen käytimme pääasiassa tuotekehitykseen ja materiaalien hankintaan. RMR on myös suunnitellut ja valmistanut näiden kahden vuoden aikana mm. ”Sus siunakkoon! Vimmaa!” -tanssiryhmälle kuusi susitanssimekkoa Pohjois-Karjalan väreissä ja päälle puettavan punaisen Ärjy-susimaskotin Joensuun jääkiekkoilijoille Jokipojille, Hokijoki Oy:lle.

2.2 Toiminta-asetelma

Tässä opinnäytetyössä kerron naisten sekä miesten uima-asujen ”pariskunnan” suunnitteluprosessista ja erityisesti muodin kuvittamisen näkökulmasta. Tämän prosessin aikana suunnittelemini luonnosten ja esityskuvien mukaan ompelin naisten uima-asun prototyypin, jota testasin käytännössä ja tarkoitukseni on kehittää naisten uima-asusta edellistä parempi versio tulevaisuudessa.

Tutkivana osuutena pohdin muotialan piirustus- ja esitystekniikoita omasta ammatillisesta näkökulmasta, jotta käsittäisin, mistä muodin kuvittamisessa on kyse ja oppisin ymmärtämään aihealuetta, sillä minulla ei ole ollut teollisena muotoilijana aiempaa kokemusta muoti- ja vaatetusalaista. Esitysteknisesti tavoitteenani oli kehittää oma persoonallinen ja monella tapaa hyödynnettävä tyyli muodin kuvittamiseen ja esityskuvien tekoon. Muodin esitystekniikoiden tutkiva osuus ei pyri antamaan tieteellistä vastausta muodin kuvittamiseen, vaan on lähinnä kokemuspohjaista havainnointia ja pohdintaa kirjoitettuna kerronnalliseen muotoon.

Uima-asujen historiaa voi hyödyntää vertaamalla suunnitelmiaan menneisyyteen ja siten nähdä paremmin tulevaisuuteen ja katsoa suunnittelua kokonaisvaltaisemmassa valossa sekä vertailla niitä muihin olemassa oleviin luomuksiin. Etsin lähdetietoa useista eri kirjoista sekä internetistä ja löysin uima-asujen historiaa sivuavia teoksia sekä muodin esitystekniikoita esitteleviä kirjoja enimmäkseen englanninkielisinä. Toteutin myös ”Unelmien uima-asu” -kyselyn, jonka pohjalta kartoitin ihmisten uimiseen ja rantaelämään liittyviä valintoja ja uima-asujen tärkeimpiä ominaisuuksia ulkonäöllisesti ja ergonomisesti. Kyselyn tarkoituksena on auttaa minua havainnoimaan uintiin liittyviä tottumuksia ja tarpeita muiden ihmisten ja mahdollisesti asiakkaiden näkökulmasta. Toiminta-asetelmassa edetään lähtökohdista kohti prototyyppiä (kuva 2).

Kuva 2. Toiminta-asetelma
(Kuva: Laila Nieminen).

2.3 Suunnittelijan ymmärryksen osa-alueita

Seuraavia suunnittelijan ymmärryksen osa-alueista kertovia asioita olen oppinut ja oivaltanut River Mouth Revolutionin aikana käytännön kautta. Suunnittelijan tietämyksen on oltava todella monitahoista, ja hänen on hyvä ymmärtää johdonmukaisesti syy- ja seuraussuhteet aivan ensimmäisestä ideasta lopputuotteeseen ja tuotteen elinkaaren loppuun saakka. Kaikki suunnittelu alkaa ideasta ja inspiraatio uuteen ideaan voi syntyä mistä vain. Suunnittelijoiden innoittajina kautta historian ovat toimineet useat asiat, kuten taide, luonto, kirjallisuus ja monenlaiset muut aiheet, mutta erityisesti tarve ja ongelmat, joihin tarvitaan ratkaisu.

Muotisuunnittelijan on hyvä tuntea alan historiaa. On myös tiedettävä mitä muoti on ja kuinka muotia syntyy suunnittelemattomasti ja kuinka muotia synnytetään suunnitelmallisesti jo vuosia ennen muoti-ilmiön alkamista. Muotisuunnittelijan on hyvä tuntea materiaalioppia ja kuinka eri kankaat käyttäytyvät vaateen käyttäjän yllä, kuuluuko kankaan laskeutua vartalonmyötäisesti vai olla jämäkkä ja ryhdikäs. Vaatteiden hoikentavuutta tuovina elementteinä voivat toimia kangasmateriaalit, jotka muokkaavat vartalon muotoja tai katseen muualle tarkentavat ornamentaaliset kuviot. Geometriset kuviot oikein aseteltuina saavat aikaan illuusion hoikemmasta vartalosta. Tietenkin itse puvun muoto ja leikkaus on ensisijaisen tärkeä.

Täytyy myös tietää tai osata ottaa selvää, kuinka kankaita huolletaan. Nämä tiedot ohjaavat oikeisiin materiaalivalintoihin erilaisten vaateiden käyttötarkoituksia ja kestävyyttä ajatellen. Monille ihmisille on tärkeää vaatteiden helppo pesu. ”Nyrkkipyökille” ei ruveta mielellään, sillä pesukoneet on keksitty ja siksi on tärkeää, että yhdistetyille kangasmateriaaleille sopii sama pesuohjelma. Suunnittelijan on valittava kangasmateriaaleista sellaiset, jotka sopivat myös yhteen ommeltaviksi, sillä eri kankaille tarvitaan ja valitaan useasti erilaiset ompeleen säädökset, jotta saumat olisivat kestävä. Eettisestä näkökulmasta

katsottuna on tärkeää tuntea myös kankaan valmistajat ja kankaan valmistustavat, ettei kankaan käsittelyssä käytetä myrkyllisiä tekstiilinkäsittelyaineita saati lasketa niitä luontoon, sekä kuinka kangas voitaisiin kierrättää ja hyödyntää sen jälkeen kun tuote on loppuun käytetty. Nämä ovat minulle suunnittelijana vastuullisia ja tärkeimpiä huomioitavia asioita.

Kangasta valitessa neuvon lukemaan mistä kuiduista kangas on valmistettu ja lisäksi kokeilemaan kangasta sormituntumalla. Se kertoo eniten kankaan laadusta. Erityisesti uima-asuihin suunniteltua kangasta kannattaa testata kankaan ääri rajoille saakka. Kastele kangas ja venytä sitä kunnolla, huomioi palautuuko kangas muotoonsa heti vai ei. Pese kangas ohjeiden mukaan ja tunnustele kuinka kangas reagoi. Kannattaa myös kokeilla pestä koetilkkku ylikuumassa vedessä, sillä kankaan on hyvä kestää myös vahinkoja. Kyselyssä ihmiset kokivat uima-asuissa käytettävän materiaalin tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi. Uima-asukankaiden laaduissa on myös suuria eroja. Ei ole aivan sama minkä laatuista lycraa käytetään, jos halutaan vuosia ja kulutusta kestävä asu uimiseen.

2.4 Pukeutumisen identiteetti

Kerran minulta kysyttiin, mitä tuotteita karsit elämästäsi pois pakon edessä? Jäljelle jäivät listallani ruoka, vesi, asunto ja lämpimät vaatteet. Joskus ajattelen, että muoti ja pukeutuminen on aivan turhaa ajanhukkaa ja pöyhkeilyä ja silloin kysyn itseltäni, onko pukeutumisella merkitystä, sillä mitä puen päälleni? Kuitenkin historia kertoo meille jo vuosisatojen takaa ihmisten välisistä arvo-asteikosta, jossa on olennaisena osana muoti ja pukeutuminen. Pukeutuminen vaikuttaa osaltaan minäkuvaan ja identiteettiin ja sen näkee myös TV:n stailausohjelmista, jossa kohotetaan henkilön itsetuntoa valitsemalla hänelle oman varatalon muotoa jalostavat, esimerkiksi vyötäröä kaventavat ja povea kohottavat

tai huomiota poisvievät vaatteet. Analysoimalla henkilön vartalon muotoa ja värikarttaa, joka muodostuu ihonvärin, hiuksien ja muiden ominaisuuksien mukaan, jokaiselle voidaan tehdä oma värikartta (Döllel, H., Eberle, H. 2003. 229–233).

Pukeutumisella viestitetään toisille ihmisille monia asioita, kuten eläimet viestittävät omilla hajuillaan ja esimerkiksi riikinkukot levittämällä sulkansa. Tunnistamme myös eri virkaihmiset heidän uniformuistaan, tiettyjen alojen harjoittajiksi, aivan kuten tunnistamme eri lintulajit höyhenpeitteiden ulkonäön perusteella. Ihmiset arvostelevat ja määrittelevät asioita toisistaan pelkän pukeutumisen perusteella. Pukeutumistyylillä on ensivaikutelma, josta määritellään hämmästyttävän paljon asioita. Jopa luonteenpiirteitä saatetaan leimata ihmiseen sen enempää koko ihmistä tuntematta pelkästään pukeutumista katsomalla. Siitä, miten henkilö kantaa vaatteet yllään, voidaan tehdä kauaskantoisiakin päätelmiä. Menneinä vuosikymmeninä ja vuosisatoina pukeutumisesta pääteltiin, onko ihminen rikas vai ei ja millaisessa asemassa hän on elämässään. Vielä nykyäänkin arvioidaan, yrittääkö hän kenties kuulua johonkin alakulttuuriin tai näkykö pukeutumisesta kulttuuritaustat, joten ei ole aivan sama missä vaatteissa ihminen menee esimerkiksi työhaastatteluun. Ihmiset voivat haluta kuulua johonkin ”laumaan”, kuten jääkiekkofanit, musiikkityylin mukaan pukeutuvat, tietyn aikakauden pukeutijat ja viimeisintä trendiä noudattavat henkilöt, joille trendi markkinoidaan valmiina identiteettipaketteina. (Laiho, Leino 1988, 48–49.) Kuitenkin mielestäni kannattaa pukeutua niin, että tuntee olonsa hyväksi ja omaksi itsekseen.

3 Asut uimista varten

3.1 Antiikin aika

Asut uimista varten saivat alkunsa häveliäisyysistä peittämään ihmisvartalot julkisilla rannoilla ja kylpylöissä, joissa saattoi käyskennellä muita henkilöitä. Varhaisimmista uima-asuina käytetystä bikineiden tapaisista asusteista on löydetty todisteita. Sisiliassa sijainneen talon raunioista löydettiin varhaisimpien bikineiden esiaste vuonna 1952, ja sitä aiemmin on jo löydetty Sisilian Piazza Armerinan Villa Romana del Casalen kuuluisat mosaiikit vuodelta 300 jaa. (kuva 3). Mosaiikissa kuvataan kahdeksaa nuorta naista urheilemassa olkaimettomissa liiveissä ja housuissa, jotka muistuttavat bikineitä. (Municipality of Piazza Armerina 2015, 26.) Voidaan siis ajatella, että bikinit on keksitty todistettavasti jo noin 3500 vuotta sitten, mutta Rooman valtakunnan tuhon myötä bikinit jäivät unholaan sadoiksi vuosiksi Euroopan kulttuurista. Alastomuuden häpeily ihmisten keskuudessa kasvoi ja juurtui käsityksiimme kristinuskon levitessä maailmalla.

Kuva 3. Piazza Armerinan Villa Romana del Casalen urheilevat naiset (Municipality of Piazza Armerina 2015, 26).

Myös antiikin Kreikasta on todisteita, että miehet käyttivät yleisesti lakanamaista kietaistavaa toogaa myös kylpylöissä kylpiessään jo 350 eaa.

3.2 Siveellisyyden vaunut 1700-luvulla

Säännöllinen peseytyminen ja uiminen ei ollut niin yleistä keskiajalla ja ennen 1700-lukua, jolloin kylpeminen alkoi yleistyä ja kiinnostaa ihmisiä terveydellisistä syistä. Lääkärin suosittelemana terveydenhuoltona ja parannuskeinona määrättiin uintia ja pikaista pulahtamista talviaikaan meressä. Tästä juontuu juuret nykyiseenkin ja terveelliseen avantouintiharrastukseen, joka koetaan erikoisena pohjoismaisena harrastuksena ulkomaalaisten ihmisten silmissä. Monet, jotka tulevat Suomeen käymään, ovat hyvin kiinnostuneita kokeilemaan tätä eksoottista harrastusta. Monilla avantouintiseuroilla on omat käyttäytymissäännökset, joissa useimmissa määrätään naisia käyttämään kokouimapukua, sillä bikineitä ei koeta sopivaksi yhteiseen saunaympäristöön. Euroopassa 1700-luvulla perustettiin useita parantoloita ja kylpylöitä, jolloin uima-asuja ei ollut otettu yleisesti käyttöön, niinpä oli määrätty naisten ja miestenvuorot erikseen. 1700-luvun loppupuolella uimisesta kehittyi myös hupia kesäisillä rannoilla, mutta tuolloin vain harva osasi uida ja uinti olikin enemmän kastautumista ja kahlaamista vedessä (Juntikka, I. 1997. 2.)

Kylpyvaunut oli tuon ajan arkkitehtuurinen uima-asun esiaste, jotain väliltä laituri, hevosvaunut ja pukuhuone. Kylpyvaunut kehitettiin Isossa-Britanniassa vuoden 1735 aikoihin. Vaunut toimivat niin, että kylpijä astui sisään puisia portaita ja kylpyvaunun kuljettaja ajoi vaunut veden ja vaunun lattiakynnyksen rajaan hevoson vetämänä. Kylpijän riisuuntuessa avustaja kytki hevoson vaunujen toiseen päähän, jotta voitiin kylpemisen jälkeen vaunu ajaa rannalle. Vaunun katto oli terävähuippuinen ja suunniteltu niin, että kylpijä saattoi seistä vaunujen

sisällä. Vaunua ympäröivät pienet ikkunat ja usein kaksi holvikaariovea, sisätilaltaan vaunu oli neliömäinen ja kulki neljällä pyörällä. Tällainen kansan keskuudessa myös ”Säädylisyyden tunneliksi” nimitetty vaunu tavoitteli kaunista arkkitehtuuria ja oli usein varusteltu kankaisella kuomukatoksella, joka mahdollisti portailla istumisen katseilta ja auringolta suojassa (Juntikka, I. 1997. 2, 4.). Kylpyvaunuja käyttivät ainoastaan varakkaimmat ihmiset, jotka halusivat mahdollisuuden virkistymiseen vaarantamatta säädylisyyttään (Kuva 4).

Kuva 4. Kylpyvaunut (Sorene 2015).

3.3 Ranta-asut 1800-luvulla

1800-lukua leimasi siveellisyys ja auringon säteiden haitallisuuden pelko, mutta ne eivät estäneet sen ajan ihmisiä nauttimasta terveellisestä meriilmasta ja rantaelämästä, joka oli muodin mukaista. Sekä miesten että naisten ranta- ja uima-asut olivat erittäin hankalia ja epäkäytännöllisiä. Ranta-asut saivat vaikutteita suoraan juhla- ja kävelyasujen tyylistä. Naisten ranta-asuun oli keksitty nyörit, joiden avulla päällyshameen helman sai kohotettua, niin ettei helma likaantunut hiekasta (Juntikka, I. 1997. 4-5.).

Miehien oli pukeuduttava rannalla oleskellessa säädyllisen tyylin mukaisesti kolmiosaiseen liivipukuun, joka on varmasti ollut erittäin kuuma lämpimällä rannalla istuskellessa. Nämä ranta-asut ja varhaiset uima-asut olivat räätäleiden yksilöllisesti valmistamia asuja kantajilleen. (Campbell Warner 2006, 74-75.). Kuten yleisessä naisten muodissa oli käytettävä korsettia, niin oli myös uintiin sovellettujen korsettien käyttö yleistä uima-asujen alla (Campbell Warner 2006, 74–75). Vaikkakin nykyään uima-asut ovat minimalistisia ja kevyitä, niin tuen tarve, vartalon osien piilottaminen, muokkaaminen ja muotojen kätkeyminen tai esille tuominen on edelleen tätä päivää. Kehitys tekniikan ja muotoilun saralla on mennyt vain eteenpäin (kuva 5).

Kuva 5. Uima-asu ja alle laitettava korsetti (Campbell Warner 2006, 74).

1850 Amelia Bloomer keksi Amerikassa terveyskylpyläasiakkaiden asun mukaiseen tyyliin naisten kylpyasun. Tästä tehtiin asumuunnelma eurooppalaisten käyttöön. Asuun kuului uimahattu, polvi- tai reisipituiset housut tai vaihtoehtoisesti ”bloomersit” eli pitkät housut, joiden lahkeet sidottiin nilkkojen ympärille, sekä lyhytihainen takki tai tunika. Tyttöjen kylpyasujen housut olivat leveät ja lahkeet polvipituiset (Campbell Warner 2006. 69–70). Nämä uima-asut olivat edistyksellisiä, sillä tuohon aikaan ei ollut naisten muutoin hyväksyttävää käyttää housuja (kuva 6).

Kuva 6. Bloomers. Advertisement for ladies' and children's bathing suits: 15 July 1876, "Harper's Bazaar." (Pinterest 2015a).

1870-luvulla nämä tytöt aikuiseksi vartuttuaan olivat mieltyneet lasten mallinmukaiseen uima-asuun ja siitä kehitettiin versio naisten käyttöön ja näin naisten uima-asut hieman kevenivät. Uudenaikaiseen asuun kuului polvihousujen lisäksi pitkä lyhythihainen tunikamainen takki, tummat pitkät sukat, rantakenkinä matalat balettitossumaiset säären ympäri nyöritettävät rantatossut sekä tyylikäs uimahattu (kuva 6). Miehillä kehitettiin vihdoin 1870-luvun lopulla yksiosainen uima-asu, mutta miesten oli edelleen käytettävä säädyllistä pukua rannalla muulloin. Ainoastaan uudessa oli tämä raidallinen tai tummakankainen asu suvaittava (Juntikka, I. 1997. 7.). 1880-luvulla uima-asuissa päti edelleen sama muoti mikä muissakin vaatteissa ajankuvan mukaisesti, eli korkeat kaulukset, leveät puffihihat. Lisäksi asun täytyi olla mahdollisimman peittävä. Voitte kuvitella jos menisitte uimaan kaikissa vaatteissanne, sukien ja kenkien kera niin kokonaisuudelle kertyisi melkoisesti painoa. Tuohon aikaan uiminen ei ollut kovinkaan helppoa. Esimerkkikuva uimisesta (kuva 7).

Kuva 7. Uiva nainen (Campbell Warner 2006, 72).

Ranta-asuja valmistettiin useista erilaisista vettä imevistä kankaista joista käytetyimpiä olivat sarssi, flanelli, puuvilla, villa ja silkki. Keinokuituja alettiin kehittämään luonnonmateriaalien tilalle ja ensimmäistä keinokuitua kutsuttiinkin ”keinotekoiseksi silkiksi” joka tunnetaan nimellä rayon. (Laiho, Leino 1988, 20). Uima-asujen värit olivat tummanpuhuvia kuten musta ja laivastonsininen, kastanjanruskea, harmaa ja oliivinvihreä.

3.4 Naisten uima-asun äiti 1900-luvulla

1900-luvun alussa naiset saivat oikeasti mahdollisuuden uida australialaisen Annette Kellermanin (kuva 8) rohkean tempauksen johdosta hänen ilmestyessään rannalle ensimmäisessä oikeassa uima-asussa, joka oli tiukasti-istuva villakankainen hihatton musta asu ja jonka lahkeet ulottuivat hieman yli polvien. Annette pidätettiin säädyttömän pukeutumisen vuoksi ja leimattiin kevytmieliseksi, mutta hän sai näkyvyyttä, mainetta ja kannatusta omalle naisten uima-asumallille, joka mukaili miesten parikymmentä vuotta aiemmin kehitettyä uima-asua. Näin naiset saivat vapauden uimiseen samoihin aikoihin kuin muotialan vallankumous vuonna 1912 vapautti naisten kylkiluut ja maksan korsettien ja tukien piinasta. (Campbell Warner 2006, 78–79.).

Kuva 8. Annette Kellerman uima-asussaan (Reese 2014).

Suomessa 1900-luvun alussa uitiin vielä yleisesti omassa nahka-asussa eli alastomana naiset ja miehet omilla uintivuoroillaan. Mutta jo vuonna 1907 Suomeen saapui ensimmäiset mainokset uima- ja kylpyasuista ja pian vuonna 1910 kankaisten joustamattomien uima-asujen lisäksi myyntiin tulivat ulkomailta ostouimapuvut, jotka oli valmistettu joustavammasta trikoosta. Mikä ihmeellistä, niin yksi 1. maailmansodan ajan myydyimmistä tuotteista oli trikoiset uima-asut, joiden kysyntä nousi huimaa vauhtia (Juntikka, I. 1997. 15).

3.5 Muuttuva 1920-luku ja virtaviivainen 1930-luku

1920-luvun alkuvuodet olivat merkittävät monessa mielessä, sillä ensimmäisen maailmansodan jälkeen ihmiset eivät suostuneet palaamaan edellisen vuosikymmenen jäykkiin muodollisuuksiin. He halusivat luoda maailmaa uudelleen ja se näkyi myös muodin sovinnaisuussääntöjen rikkoutumisena, joka tapahtui eritoten asujen kevenemisenä ja yksinkertaistumisena. Naiset uskalsivat ilmaista itseään ja kyseenalaistaa sukupuolirooleja pukeutumalla miehekkääseen tyyliin ja nämä vaikutteet hyväksyttiin myös naisten uima-asuihin.

Muoti ja ihmisten ajatusmaailma kääntyi ylösalaisin, ihmiset alkoivat nauttia rantaelämästä uudella tavalla ottaen aurinkokylpyjä, päivettynttä ihoa pidettiin kauniina ja tämän vuoksi uima-asun tuli peittää ihoa mahdollisimman vähän (Schmidt, C. 2012. 11–14). Trikoosta muodostui Suomessakin suosituin materiaali. Miesten ja naisten uima-asut muistuttivat toisiaan ja naisille kehitettiin kaksiosinen uima-asu, johon kuului liivimäinen navan peittävä yläosa ja housut, jotka lyhenivät tasaisesti vuosikymmenen edetessä. Hameenhelmat olivat lyhentyneet ennätysmäisesti polven yläpuolelle jo vuoteen 1925 mennessä. Samana vuonna Pariisista, tuon ajan muodin huippukaupungista, rantautuivat kylpyviitat (kuva 9), joissa oli isot käytännölliset taskut. Kylpyviitan saattoi pukea kätevästi uima-asun päälle rannalla oleskellessaan ja käyttää pyyhkeen tapaan (Juntikka, I. 1997. 17–18). Nykyaikana ei samantyyllisiä kylpyviittoja ole käytössä, mutta sen sijaan kylpytakkeja myydään vuosikymmenestä toiseen eri materiaaleista valmistettuina. Mielestäni koristeelliset kylpyviitat sopisivat nykyisille rannoille paremmin ja kauniimmin kuin pyyhkeet tai kylpytakit.

Kuva 9. Kylpyviitta ja tyypillinen ajan uima-asu (Pining 2015).

1930-luvulla kokoperheen rantakulttuurin kehittyminen oli vauhdissaan ja miesten ja naisten yhtäaikainen rannalla oleilu hyväksyttävää, kuitenkin oli soveliaista käyttää kylpyviittaa tai kaapua ennen veteen menoa ja sieltä noustessa sekä asioidessa rantakahviloissa. Kylpyviitoista luopuminen tapahtui vuosikymmenen lopussa. Ei vain Amerikassa ja Australiassa vaan myöskin Suomessa tänä vuosikymmenenä lomailu ei ollut ainoastaan rikkaiden huvittelua, sillä rantalomailuun tuli mahdollisuus lähes kaikille ja näin tehdasvalmisteiset uima-asusteet alkoivat mennä kovalla vauhdilla kaupaksi muotipalstojen mainonnan ja lisääntyneen kysynnän vuoksi. Mutta Suomen trikootehdilla oli kovat ajat 1920-luvun alussa, sillä tuontisäännöstelyt sallivat halpojen trikootuotteiden tuonnin ulkomailta ja kotimainen trikootekollisuus hävisi voimakkaasti. Samoihin aikoihin Suomessa oli edelleen suositeltavaa ja muodikasta tehdä itse juuri omannäköinen uima-asu omien mittojen mukaan. Lehdissä julkaistiin mielipidekirjoituksia, joissa arvosteltiin tehdasvalmisteisten standardimittojen mukaan valmistettujen uima-asujen huonoa sopivuutta jokaisen yksilöllisille muodoille. Käsityölehdissä julkaistiin yhä enemmän ohjeita kotiompelijoille, sillä tuon ajan lehtikirjoitustenkin mukaan parhaimman näköisen uima-asun sai itse tekemällä tai teettämällä (Juntikka, I. 1997. 19–20). Jos nykynainen haluaa ommella tai tilata ompelijalta itselle oman aidon vanhanajan kaavalla valmistetun uima-asun, voin suositella kirjaa nimeltä *Vintage Swimwear, Historical Patterns and Techniques* kirjoittanut Jill Salen, 2013. Tästä englanninkielisestä kirjasta löytyy muutamia pohjakaavoja ”vintage” uima-asuille.

1930-luvun juhlapukeutumisessa oli muotina paljastava selkä, joka ajautui myös uima-asumaailmaan ja mahdollisesti täydellisemmän rusketuksen rannalla. Sitä tavoitellessaan naiset avasivat olkaimiaan, mikä ei kuitenkaan ollut hyvien tapojen mukaista. Vielä 30-luvun alussa naisten malleissa oli käytössä hameellinen yläosa ja uimahousut, mutta jo vuonna 1933 siirryttiin naisten kokouimapukuihin. Vuosikymmenen edetessä suomalaiset valmistajat, kuten Trikoo Oy, ottivat vaikutteita

ulkomailta ja valmistivat erikoisempia istuvia malleja. Niissä oli hyvin muotoon leikattu liivimäinen yläosa kiinnitetty napein lyhytlahkeiseen alaosaan, se enteili kaksiosisten uima-asujen tuloa seuraavalle vuosikymmenelle. Saman valmistajan uima-asujen miesten muotia edusti maailmalla suosiota niittänyt malli. Mallista tehtiin Suomi-versio, ”Atlas” niminen uimapuku, se oli Zephyr-villakankaasta tehty kahdesta kappaleesta neulomalla (kuva 10). Muotoilussa oli otettu hyvin huomioon ihmisen anatomia ja näin hyvä muotoilu mahdollisti vaivattomat uintiliikkeet ja olkaimet pysyivät paikoillaan (Juntikka, I. 1997. 20–25). Omassa muotoilussa ja uima-asujen suunnittelussa minulle on tärkeää juuri uimisen vaivattomuus, niin ettei mikään rajoita uintiliikkeitä ja olkaimet pysyvät paikoillaan. Tarkoitukseni on suunnitella ensisijaisesti ranta-asuja, jotka soveltuvat rantaelämän moninaiseen kulttuuriin. Niiden käyttäjä uskaltaa pyöräillä uima-asu päällään esimerkiksi halki kaupungin ja oleilla rantakioskeilla, käydä festivaaleilla tai ystävän allasjuhlissa asu yllään.

Kuva 10. Atlas uimapuku (Cheatingu. 3.6.2012).

1930-luvun muotiana maailmalla oli geometria ja raidat. Suunnittelijoita innoitti taidemaailman kubismi ja väreinä nähtiin erityisesti mustaa, valkoista, oranssia ja jadenvihreää. (Probert 1981, 17). Koneneulottu villa ja puuvilla syrjäyttivät trikookankaan yleisen käytön ja muotiin tulivat ensimmäiset joustavat virtaviivaiset Lastex-kuituiset kumikudosasut, jotka voitiin päällystää monenlaisilla kangaskuiduilla ja näin saatiin aikaan joustavia villa- ja puuvillalastex-uimapukuja. Näiden moniväristen uutuuksien myynnin yksinoikeuden omisti Suomessa ainoastaan toiminimi Fanni Niemelä Helsingissä. (Juntikka 1997, 21–22).

Uima-asujen mainostaminen lehdissä ja katalogeissa oli suosiossa ja ensimmäisiä mannekiininäytöksiä sekä lyhytfilmejä valmistettiin. Samoihin aikoihin valmistettiin myös miesten yhdistelmäuimapukuja, josta yläosan pystyi irrottamaan vetoketjulla niin halutessaan, mutta tämä asu ei saanut suurta suosiota, sillä 30-luku oli miesten rantavallankumous, jolloin väiteltiin monin paikoin maailmalla siitä, saako mies uida ja oleskella rannalla yläosattomissa. Australiassa tuli myöhään 30-luvulla voimaan laki, jossa määrättiin miehille mahdollisuus käyttää kokouimapuvun sijasta korkeavyötäröisiä uimahousuja vyön kera. Tästä nousi myös vastustusta: viranomaisia pyydettiin häätämään julkisilta rannoilta kaikki ”karvaporillat”. (Schmidt 2012, 13–14.) Suomessa näitä korkeavyötäröisiä vyöllä varustettuja uima-asuja oli jo saatavilla vuosikymmenen alkupuolelta saakka.

3.6 Atominen 1940-luku ja kurvikas 1950-luku

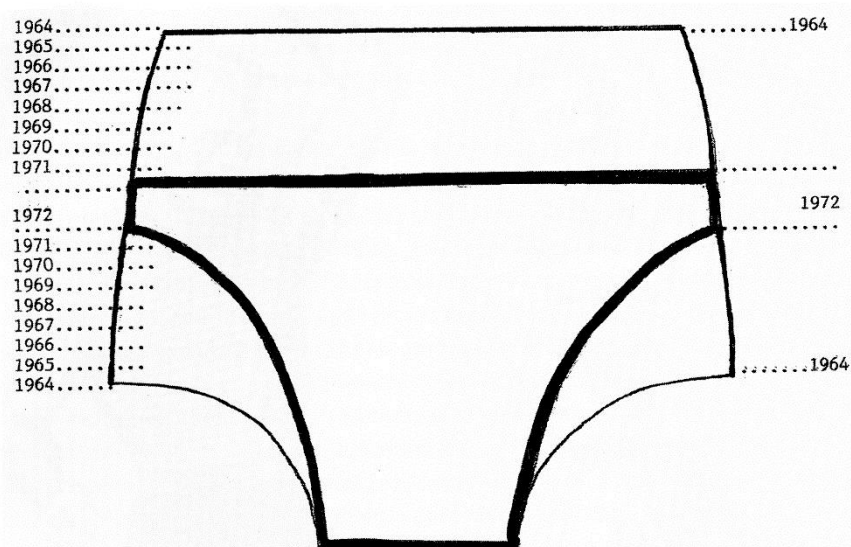
Koko Suomen 1940-luku oli säännöstelyjen aikaa. Aivan vuosikymmen alussa tuli uusia malleja ja värejä markkinoille, mutta muutoin oli ihmisten tyydyttävä edellisen vuosikymmenen malleihin tai tehtävä asunsa itse. Ohjeita ompeluun ja uima-asujen korjaukseen tarjottiin lehtiartikkeleissa (Juntikka 1997, 28).

Bikinit, koko uima-asumaailman kovin hitti, keksittiin tavallaan uudelleen minolaisen kulttuurin seinämaalauksien ja Sisilian Piazza Armerinan Villa Romana del Casalen kuuluisien mosaiikkisten- bikinityttöjen jälkeen vasta vuonna 1946 kahden ranskalaisen Jacques Heim ja Louis Réardin muotoilun tuloksena. He toivat bikinit markkinoille saman kuukauden aikana toisistaan riippumatta. Heim oli ammatiltaan muotisuunnittelija ja kutsui luomustaan nimellä ”Atome”. Ranskan Cannesin taivaalle ilmestyi lentokoneen savulla kirjoitettuna teksti: ”Atome – maailman pienin uimapuku”. Näille juuri ja juuri strategiset alueet peittäville ”uuden ajan” kaksiosaisille kangaspaloille arveltiin vain kahden viikon elinikä, mutta ne ovat yhä kaikille tutut nimellä bikinit. Tällä nimellä asu tuli tutuksi vain vajaa kolme viikkoa myöhemmin kun taivaalle ilmestyi teksti: ”Bikini – pienempi kuin pieninkään uimapuku maailmassa”. Tämän tekstin takaa paljastui insinööri Reard, joka pienensi ”Atomia” entisestään (kuva 11). Ensimmäisenä bikinit hyväksyttiin käyttöön Ranskassa, Australiassa ja myöhemmin tuon ajan konservatiivisessa Amerikassa tanssijoiden ja julkisuuden henkilöiden käyttäminä. (Schmidt 2012, 14–16). Bikinit saivat nimensä Bikini saarilla räjäytetyn atomipommin mukaan, joka sanan mukaisesti räjäytti pois kaiken muun kankaan uima-asuista.

Kuva 11. Vuoden 1946 bikinit (Planet retro. 1.6.2008).

Vastalauseena uima-asujen mullistukselle useilla rannoilla otettiin käyttöön bikinikieltoja, mutta seuraavalla vuosikymmenellä bikineiden käyttö jo hyväksyttiin laajalti. Bikinit mahdollistivat lähes täydellisen auringonoton ja rusketuksen, ja niiden ympärille on aikojen saatossa rakennettu myös paljon monenlaisia kauneuskilpailuja (Schmidt 2012, 136–137). Niitä on käytetty mainonnan osana, myös seksuaalisissa merkityksissä, jonka vuoksi bikinien käyttöä on myös arvosteltu ajatellen niiden esineellistävän naista. Tove Janssonin Muumit Rivieralla -sarjakuvassa ja -elokuvassa myös Niiskuneidillä on paineita ulkonäön suhteen, muodikkaiden hahmojen ympäröimänä ja näiden paineiden alaisena hän hankkii modikkaat bikinit kalliiseen hintaan ja lopulta ymmärtää, ettei tarvitsekaan niitä. Useat ihmiset käyttäytyvät kuin Niiskuneiti ja hankkivat muotia paineiden alla ajatellen, että ”jos noilla muilla on tuollainen asu, niin kyllä minunkin täytyy hankkia samanlainen tai vielä parempi”. Kaikki naiset eivät kuitenkaan omaksuneet bikineitä käyttöönsä niiden alusasumaisen vaikutelman vuoksi, vaan suosivat ajan yksiosaisia hameellisia uima-asuja. Miesten uimahousut madaltuivat naisten bikinimuodin yllyttäminä ja markkinoille lanseerattiin miesten pienempiä Atomi-uimahousuja (Juntikka 1997, 33.) Havaintokuvassa näkyy miesten Speedo-merkkisten uimahousujen pienentymisen vuosiluvut (kuva 12).

Kuva 12. Miesten Speedo uimahousujen pienentymisen ”vuosirenkaat” (Schmidt 2012, 118).

Itseäni ajatteluttaa esimerkiksi tämä ”Atomin ja Bikinin” yhdenaikaisuus markkinoilla ja muotimaailman jatkuva ideoiden kopiointi, matkiminen ja pieni muuntelu. Saattaa olla niin, että joku ottaa mallia myös minun uima-asumalleistani ja vain hieman niitä muuntamalla tehdä ne omiin nimiinsä vaihtaen nimen ja halventaen hintoja. Toisaalta näin syntyy massamuotia, joka liikkuu eteenpäin ja lopulta päättyy historiaan ja saattaa ponnahtaa pinnalle kertausmuotina muutaman vuosikymmenen jälkeen modernisoituna uuteen vuosikymmeneen. Sellaista on maailman muodin kiertokulku.

1950-luvulla muotimaailman ihanteet siirtyivät Hollywood elokuvista ja julkisuudenhenkilöiden glamourista myös uima-asuihin, joihin kehitettiin vyötäröä hoikentavia monimutkikkaita leikkauksia. Suunnittelijoiden päänaivana oli keksiä liivi-tukirakenne, joka tukee ja kohottaa povea huomaamattomasti. Joustava monenlaisilla kangaskuiduilla, kuten villalla ja puuvillalla päällystetty Latex-kuitu oli laajassa käytössä, ja tällä vuosikymmenellä tehtiin paljon erilaisia kangasmateriaalien ja rakenteiden kokeiluja, joista syntyi tuloksena mm. ’Crepenylon` kangas. 50-luvulla kehitettiin myös tapa yhdistää muovia ja kangasta uima-asujen yläosaan haluttuun muotoon saumattomasti (Juntikka 1997, 32–33.), josta esimerkkinä kuva uima-asusta, jonka sisäpuolelle on asennettu rintoja kohottavat muoviverkkokupit (kuva 13).

Kuva 13. ’Crepenylon` kankainen uima-asu ja muoviverkkokupit
(Kuva: Laila Nieminen)

3.7 Paljas 1960-luku ja mikro 1970-luku

Kuusikymmentäluvulla kehitettiin joustava, kevyempi ja vahva kaikista yleisimmin käytetty uima-asujen materiaali Lycra, jota kutsuttiin alun perin nimellä Spandex. Lycra on valmistettu synteettisestä polyuretaanikuidusta, joka voidaan päällystää tekstiilikuidulla. Tämän uuden materiaalin ansiosta uima-asujen valmistus helpottui ja bikinien koko pieneni. Tästä samaisesta materiaalista valmistin suunnittelemani uima-asun. Tämän ajan hengessä alastomuutta haluttiin pitää luonnollisena ja muodissa oli kaikenlaiset läpinäkyvät ja ihoa paljastavat asut. Tämä näkyi uima-asujen malleissa, joista paljastavuudestaan kuuluisin uima-asu on Monokini (Schmidt 2012, 17).

Monokini on korkeavyötäröinen naisten uimahousu, joka paljastaa rinnat ja vain ohuet nyörit kulkevat rintojen väistä kuten henkselit väärinpäin (kuva 14).

Kuva 14. Monokini (Pinterest. 2015b).

Monokinista on puhuttu muotimaailman paradoksina ja kummallisuutena, tämän yläosattoman asun suunnitteli Itävaltalainen Rudi Gernreich. 1960-luvun kuuluisia uima-asuja edustaa myös André Courrègen uima-asu `Avaruusaika`, jossa oli geometrisiä kolmion, ympyrän ja nelion

muotoisia reikiä harkituissa paikoissa, mikä mahdollisti hauskan kuviorusketuksen. Tätä kuvioreikäistä uima-asua plagioitiin ahkerasti. On ollut hauskaa ja samalla hämmentävää huomata, että samantapaisia ajatuksia ja oivalluksia on tehty menneisyydessä kuin itse olen tehnyt jo ennen kuin aloin tutkia uima-asujen historiaa. Uima-asuja nähtiin paljon myös valkokankaalla, kuten James Bond -elokuvien kuuluisuuksien päällä nähty ajanhengen mukainen 'Verkkouimapuku' (kuva 15) (Schmidt 2012, 17). Verkkouimapukuja valmisti myös Suomen Trikoo Oy.

Kuva 15. Claudine Auger, verkkouimapuku.

1965 -James Bond 007
-elokuvasta Pallosalama
(Pinterest 2015c).

Kuva 16. Virkatut bikinit
(Pinterest 2015d).

1970-luvulla uima-asut kevenivät entisestään ja niiden kuului olla aivan kuin toinen iho. Muotiin tuli joko kaupasta ostettavat tai itse virkatut moniväriset bikinit (kuva 16) ja kaksiosaiset uima-asut joiden housuosa oli shortsimainen, pienet lahkeet ja vyö lantion korkeudella (Juntikka 1997, 35).

3.8 Sporttinen 1980-luku ja läheinen 1990-luku

Kahdeksankymmentäluvulla paras bikinivartalo oli lihaksikas, mikä pätee myös tämän päivän ihanteisiin osittain. Tärkeintä oli antaa paras mahdollinen liikkumavapaus uima-asun kantajalle, joten lahkeiden suut oli leikattu mahdollisimman korkealle ja tämän oli tarkoitus korostaa vartalon hoikkaa urheilullista linjaa, mikä ei tietenkään toimi pyylevillä tai vanhemmilla naisilla. Muotikuvauksissa ja rannalla rohkeimmat pukivat ylleen ns. hammaslangoiksi kutsutut tangat, jotka paljastivat pakarat kokonaan ja nämä asut olivat erityisessä suosiossa auringonottajien keskuudessa, tai perinteiset 80-luvun värikkyttä edustavat miesten uimashortsit (kuva 17). Eläinkuviot rantautuivat rantakuoseiksi Brasilian kulttuurista. Tangoja valmistettiin myös miehille, mutta värikkäät uimashortsit olivat yleisesti miesten suosiossa. (Dust Factory Vintage 2014.)

Kuva 17. Kokouimapuku ja uimashortsit (Dust Factory Vintage 2014).

1990-luku on minulle jo tuttu lapsuudestani ja muistan itselläni värikkään ”perusmallisen” yksiosaisen uima-asun. Uima-asuissa käytettiin paljon värejä, tekstejä sekä kuvioita. Yhdistelmäbikinit tulivat muotiin, niin että asiakas voi valita erillisen alaosan ja yhdistää siihen mieleisensä yläosan (kuva 18). Miesten uimahousuja oli saatavana monen mallisina shortseista aivan pieniin tangoihin eri väreissä (Schmidt 2012, 102–106).

Kuva 18. Yhdistelmäbikinit ja värikkäitä kokouimapukuja (Pinterest 2015e).

3.9 Millennium ja nykyaika

Kaksituhattaluvun alusta lähtien uima-asuvalikoima on kehittynyt varsin laajaksi ja vaikutteita on ollut nähtävissä eri vuosikymmeniltä. Uima-asuja löytyy kaikista väreistä ja malleista ja tukevimmille naisille useanlaisia hoikentavia malleja erikoisliikkeistä, eli kaikkea on saatavilla. Huomaan valikoimasta puuttuvan ainoastaan 1900-luvun alun tyylliset uima-asut. Vaikutteita löytyy kuitenkin 1940-luvulta saakka. Omassa tulevassa mallistossani voi nähdä vaikutteita 1930-luvulta.

Uima-asuilla, kuten muullakin pukeutumisella, ihmiset ovat kautta historian ottaneet kantaa yhteiskunnallisiin asioihin. Suomessa vuonna 2014 joukko muotisuunnittelijoita kehitti Monokini 2.0 -nimisen malliston, jossa on kantaaottavia uima-asuja rinnanpoisto- leikkauksen läpikäynneille naisille, koska kaupoista saatavat uima-asut eivät vastaa yksirintaisten naisten tarpeisiin, vaikkakin netin kautta tilattuna ja proteesiliikkeistä saa tilattua rintaproteesin sisältäviä uima-asuja. Monokini 2.0 -projektista on pidetty näyttely Valokuvataiteen museossa Helsingin kaapelitehtaalla vuonna 2014 (Monokini 2.0. 2014.) Kuvassa on Elina Halttusen suunnittelema uima-asu rintansa menettäneelle naiselle (kuva 19) ja mannekiinina toimineen, myöskin Elina nimisen naisen teksti.

"I do not want to hide, I do not want to stop swimming, I do not want to undergo extensive plastic surgery operations, and I do not want to be forced to use the uncomfortable prosthesis on the beach. I want to feel as free and active as I did before my cancer, and Monokini 2.0 gives me a chance to do exactly that."

(Monokini 2.0 -Elina 2014.)

Kuva 19. Uima-asu, suunnittelu: Elina Halttunen (Monokini 2.0. 2014).

Burqini on kokovartalouima-asu, joka on suunniteltu tiukanlinjan musliminaisille. Burqini paljastaa ainoastaan kasvot, kädet ja jalkaterät (Burqini -swimwear. 2010). Eräs tuntemani suomalainen nainen haluaisi pukeutua burqiniin uudessaan. On siis mahdollista, että myös muutkin naiset tahtovat omaksua tämän uima-asun itselleen. Burqinin (kuva 20) käytöstä on käyty keskustelua suomen uimahalleissa, voiko tällaista asua käyttää hygieniasyistä, koska suuremman määrän kangasta tiedetään keräävän enemmän bakteereja.

Kuva 20. Burqini (Burqini -swimwear. 2010).

Kuva 21. Neonpreenistä valmistetut bikinit (The bikini club. 2015).

Purjelautailua, sukeltamista ja muita vesilajeja harrastavilla henkilöillä on usein käytössä märkäpuvut ja tämä märkäpukumateriaali, joka on yleensä valmistettu neopreenistä, on 2010-luvulla omaksuttu myös bikineiden (kuva 21) ja muiden uima-asumallien materiaalina (The bikini club. 2015.). Vuoden 2015 rantanäkymiä edustaa kertausmuotina 90-luku, josta muistumina voi huomata värimaailman ja tekstit uima-asuissa. Mielestäni yhteisenä tekijänä uusimmille uima-asumalleille on fitness-tyylin korostaminen. Kesän villityksenä oli treenattujen pakaroiden esille tuominen uimahousujen leikkauslinjan myötä (kuva 22). Sekä uutena tulokkaana pitkähihaiset navan paljastavat ylä-osat jotka ovat luonteeltaan paitamaisia ja värikkäitä (MTV. 2014). Arvelen tämän uima-asu-paita-muodin saaneen vaikutteita naisten urheilumuodista.

Kuvat 22. Bikinit vuosimallia 2015 (MTV. 2014).

4 Uima-asujen suunnittelu

4.1 Lähtökohdat naisten uima-asun suunnitteluun

Päätin tehdä kaksi-osaisen uima-asun ja aloin kehittää naisten uima-asua ongelmalähtöisistä tarpeista, sillä olin jo pitkään hakenut omaa unelmien uima-asua sitä löytämättä. En ole koskaan halunnut pitää bikineitä jonkinlaisesta häveliäisyssyystä ja kokouimapuvusta en ole koskaan tykännyt. Kokouimapuvun istuvuus on usein huono ja se ei ole tuntunut koskaan omalta; olen kokenut kokouimapuvun epämukavaksi, varsinkin käydessäni uimarannan tai uimahallin vessassa. Olen mieltynyt kaksiosaisiin tankini-asuihin eli uimahousuihin ja toppiin niiden asumaisuuden ja helppokäyttöisyyden vuoksi. Aikaisemmassa tankini-uima-asussani selkä oli peitettynä aivan lapaluiden yläpuolelle saakka ja muotoilultaan siinä oli suoralinjaiset leikkaukset yläosan alareunassa ja alaosan yläreunassa ja tämä muotoilu sai selkäni näyttämään normaalia lyhemmältä.

Lähtökohtana suunnittelulle tein listan ominaisuuksista, joita haluan liittää unelmieni uima-asuun. Uima-asun yläosan on toimittava ergonomisesti, niin että se päällä on helppo uida, lapaluiden täytyy saada hyvä liikkumavara, niin etteivät olkaimet valahda ja takaapäin yläosan on saatava aikaan illuusio pidemmästä selästä. Yläosan etupuolella on oltava kevyttoppaukset rintojen kohdalla antamassa ryhtiä ja myöskin sen vuoksi, ettei uima-asu paljastaisi vartalon yksityiskohtia. Pidin myös tärkeänä, että saan osittain vatsani piiloon noin navan kohdasta ja ettei yläosa pääse rullautumaan ylös uidessa, vaan säilyttää muotonsa. Uimahousuista halusin koko takapuolen peittävät ja yhteensopivan näköiset yläosan kanssa.

Suunnittelin uima-asusta kuvailun listan mukaisen. Uima-asun yläosa saa selkää pidentävän illuusion sain aikaan pitkillä olkaimilla, jotka ylettyvät alaselkään saakka linjakkaasti, niin että olkaimien päät on kiinnitetty vierekkäin ja tämä mahdollistaa täydellisen ergonomian ja näin uima-asua käyttävän henkilön on helppo uida ja liikkua olkaimien tippumatta tai lipsumatta ja lapaluille jää kaikki tila luonnolliselle liikkeelle. Uima-asun yläosan alareunan ja alaosan yläreunan kolmiomaisten vastakappaleiden linjakkuuden tarkoitus on sama eli pidentää keskivartalon mittasuhteita. Kuminauha, joka on piilotettu yläosan kolmiomaiseen alareunaan, antaa tukea ja ryhtiä asulle ja mahdollistaa yläosan paikallaan pysymisen säilyttäen muodon myös uinnin aikana. Uimahousuihin suunnittelin yhdenmukaisen ilmeen yläosan kanssa niin että, yläosan kolmiomainen alareuna saa muodoltaan vastakappaleen housujen yläreunasta. Uimahousut ovat lyhytlahkeiset, mutta niin, että takapuoli peittyy hyvin ja housujen takaosan yläreuna yltää sen verran korkealle, että käyttäjän on huoletonta uida ja liikkua pelkäämättä takapuolensa vilahtamista.

4.2 Naisten uima-asun prototyypin valmistus, testaus ja tavoitteet

Uima-asun prototyypin kaavoitus ja ompelu oli haastavaa minulle, koska en ole koskaan aikaisemmin ommellut joustavia kankaita ja monet sanoivatkin, että ei kannata ruveta sellaiseen isoon työhön ja että uima-asun ompelu on vaikeaa myös ompelualan ammattilaiselle. En saanut ulkopuolista apua enkä ompelijaa projektiini. Halusin kuitenkin tehdä välttämättä ensimmäisen prototyypin, sillä tarvitsin uuden uima-asun täksi kesäksi. Löysin muutamia kaavoja 80-luvulta lähtien tähän päivään. Kaavat eivät vastanneet suunnitelmiani, joten ratkoin vanhan uima-asuni osiin ja valmistin kaavat muokkaamalla edellisen uima-asun peruskaavaa haluamaani suuntaan. Seuraavassa kuvassa on myös ompelemani uima-asun yläosa tekovaiheessa kuvattuna sisältäpäin (kuva 23).

Kuva 23. Kaavojen valmistus ja yläosa sisältäpäin (Kuvat: Laila Nieminen).

Ompelu-alan ihmiset ovat kertoneet minulle, että prototyyppi voi olla suuntaa antava eikä sen tarvitse olla täydellinen eikä edes valmistettu hyvistä materiaaleista. Tämän prototyypin ommeltuani olen eri mieltä, sillä haluan ensimmäisestä tuotteesta mahdollisimman oikeanlaisen tuloksen ja tuntuman, juuri sellaisen mihin haluan pyrkiä. Olen käyttänyt kesän 2015 luonnon vesissä uideessani uima-asuani (kuva 24) ja todennut sen toimivaksi. Ainoat moitteet saavat väärät materiaalit, jotka ostin paikallisista liikkeistä, sillä en halunnut tuolloin tehdä nettitilausta. Olen käyttänyt mustaa ja valkoista lycraa. Tämä lycra on osoittautunut liian ohueksi ja ylijoustavaksi, siitä puuttuu napakkuus. Koko kaupungista ei löytynyt oikeanlaista uima-asujen vuorikangasta, joten käytin ohutta takin vuorikangasta. Vuorikankaassa ei ole tarpeeksi joustoa, mikä vaikeuttaa uima-asun pukemista ja riisumista. Vuorikangas tarvittiin sen vuoksi, koska valkoisesta lycrasta näkyy läpi sen kastuessa. Lisäksi ompelu oli haastavaa ja nyt tiedän, että uima-asua pitää yksinkertaistaa malliltaan ja saumoiltaan.

Kuva 24. Naisten uima-asu edestä ja takaa (Kuvat: Elina Pesonen).

Varastossani on nyt Suomessa valmistettua mustaa lycrakangasta, joka on huomattavasti paksumpaa ja palautuu muotoonsa venytyksen ja kastumisen jälkeen yhtä hyvin kuin kuivanakin. Tästä laadukkaammasta lycrasta aion valmistaa seuraavan yksinkertaistetumman prototyypin mahdollisimman pian. Muokkaan yläosan kaulusta yksinkertaisemmaksi ja helpommaksi toteuttaa, jätän mahdollisesti pois kokonaan kauluksen käänteet ja yhdistän kaulusmaisuuuden olkaimiin, jotka kiinnittyvät uima-asun etupuolelle, näin uima-asussa ei tule olemaan mitään lisättyjä koristeita, jotka olisi ommeltu kiinni uima-asuun erikseen. Uimahousuista karsin pois ylimääräiseksi toteamani kuminauhan, joka risteytyy eteen. Uimahousujen eteen risteytyvä kuminauha on vaikea ommella ja ei ole tarpeellinen eikä toimiva ratkaisu. Sen sijaan aion liittää uima-housuihin pienen vahvan vetoketjullisen taskun sormusta tai avainta varten. Yksinkertaistetumpi malli on myös nopeampi ommella, mikä laskee valmistuskustannuksia, jolloin mahdollisesta myynnistä jäisi parempi kate. Kuulemani sanallisen palautteen perusteella aion kokeilla uima-asua eri väreissä, sillä musta-valkoisuus ei miellytä kaikkia.

4.3 Muotinäytös ja kuvaukset

Uima-asu sai ensi-iltansa ja oli esillä muotinäytöksessä Kulttuurikahvila Laiturissa, Nepalin hyväntekeväisyysillassa ”From Finland with love” 11.6.2015. Suunnittelin muotinäytöksen teatraalisen ja tanssia sisältävän koreografian ja musiikin sekä tein ohjauksen. Muotinäytös esitteli kyseistä naisten uima-asua ja aiemmin River Mouth Revolutionin valmistamia Susitanssi- mekkoja. Muotinäytöksessä uima-asumallina toimi tanssitaiteilija Mari Laamanen (kuva 25).

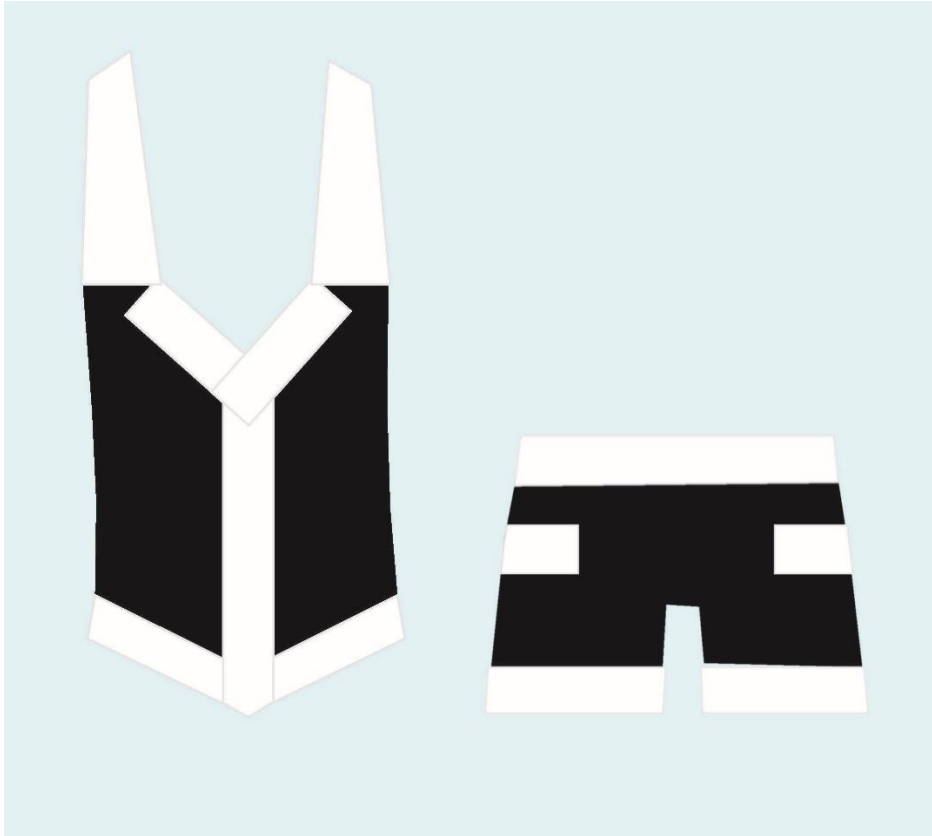
Kuvia 25. Otteita muotinäytöksestä (Kuvat: Laila Nieminen)

4.4 Uima-asujen pariskunta -miesten kaksiosaisen uima-asun tulevaisuus

Halusin suunnitella uima-asujen ”pariskunnan”. Miesten uima-asussa on muotokieleltään samankaltaisuuksia naisten uima-asun kanssa, kuten pariskunnalla kuuluu ollakin, mutta musta ja valkoisen kankaan asettelu on päinvastainen ja miesten uima-housuissa on vetoketjullinen tasku. Idea kaksiosaiseen miesten uima-asuun syntyi juhlapukeutumisesta, jossa miehet pukeutuvat tyylikkääseen liiviin. Suunnittelemani miesten kaksiosainen uima-asu on käytännöllinen, sillä pukija voi valita tilanteen mukaan haluaako käyttää yläosaa vai ei. Esimerkkinä tilanteista: Mies haluaa kulkea kesäpäivänä kaupungin kautta tai mennä rantakioskille uima-reissulla, joten hän voi käyttää vetoketjulla edestä kokonaan aukeavaa yläosaa yllään eikä hän tarvitse mukaansa välttämättä muita vaatteita. Uidessaan hän voi valita haluaako pitää yläosan yllään vai ei.

Yläosa voi olla käytännöllinen niille miehille, jotka eivät halua olla julkisesti rannalla rintakehä paljaana ja niille, joilla on mahdollisesti leikkausarpia tai haluavat muuten pukeutua peittävämmiin myös uudessa (kuva 26). Uima-asukokonaisuuden voisi kuvitella toimivan myös rockfestivaaliympäristössä tai allasjuhlilla, jollaisia järjestetään enemmälti kuumissa maissa.

Tarve ja ongelmat synnyttävät yleisemmin ideoita, mutta useasti ihmiset eivät tiedä, mitä odottavat tai haluavat ennen kuin uusi muodin aalto on kerennyt edeltä. Tällöin asia on päinvastainen eli muoti on synnyttänyt tarpeen. Näin voisi tapahtua suunnittelemani miesten uima-asun kohdalla, jos tuotteen idean saisi brändättyä ja markkinoitua oikein esimerkiksi tarinan keinoin. Oletan, että tällä hetkellä useimmat nykymiehet eivät voisi kuvitella pitävänsä kaksiosaista uima-asua uudessaan tai rannalla yläosaa, koska se saattaisi vaikuttaa erikoiselta tämän aikakauden miehen pukeutumisessa. Tiedän uima-asujen historiasta entuudestaan miesten klassisen raidallisen ja mustan kokouimapuvun. Miehet saattoivat pukeutua 1930-luvulle saakka rintakehän peittävään kokouimapukuun tai myöhemmin vetoketjulla jaettuun kaksiosaiseen uima-asuun. Kaksiosainen uima-asu kerkesi olla markkinoilla vajaan kaksi vuotta Australiassa, kunnes siellä vuonna 1936 kumottiin laki miesten pakosta pitää rintakehän peittäviä uima-asuja julkisilla rannoilla (Schmidt 2012, 13–14.) Silloin miesten kaksiosaiset uima-asut jäivät tyystin unholaan, kenties tähän päivään saakka.

Kuva 26. Miesten kaksiosainen uima-asu.

Toteutettu Illustrator-ohjelmalla (Kuva: Laila Nieminen).

Miehet pitivät itsestäänselvyytenä yleisillä rannoilla ylävartalon peittävää pukeutumista lähes 1800-luvun loppupuolelle saakka poikkeuksetta kaikkialla Euroopassa. Heitä, jotka eivät pukeutuneet kokouimapukuun normin mukaan, katsottiin paheksuen (Juntikka, I. 1997. 7.) Itsestäänselvyydet ja tottumukset pukeutumisen suhteen riippuvat täysin vuosikymmenestä ja vuosisadasta, jolla elämme, niin muoti elää meidän mukamme. Uskalias vähemmistö voisi aloittaa liivillisten miesten uima-asujen muodin aallon, kuten rohkeat edelläkävijät ja julkisuuden naiset aloittivat aikoinaan paheksuttujen bikinien suosion 1940-luvun loppupuolella ja muodin, joka on kestänyt vahvana näihin päiviin saakka.

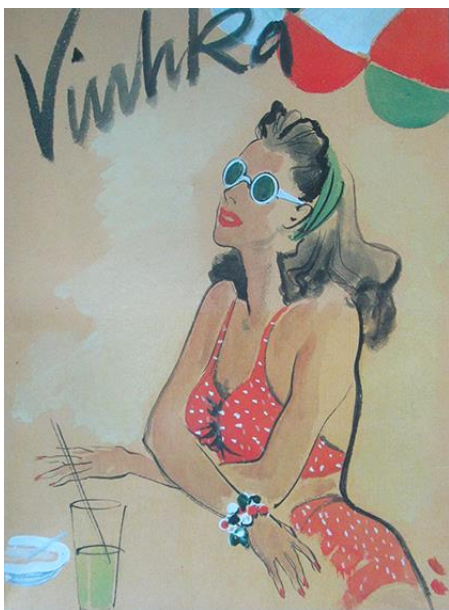
5 Pohdintaa muodin esitysteknisestä näkökulmasta

5.1 Muodin esittämisen monet keinot

Tutkiessani muodin kuvittamista olen tullut tulokseen, että muotia ja asuja voi kuvittaa ja esittää tavattoman monella tapaa ja että nykyajan suunnittelijat hyödyntävät useita esittämisen keinoja monitahoisesti. Jokaiselle vaatetusalan suunnittelijalle kehittyy oma henkilökohtainen tyyli toteuttaa suunnitelmiaan. Ei ole olemassa yhtä ainoaa tietä hyvään lopputulokseen.

Muotisuunnittelijoille sanotaan, että ei tarvitse omata välttämättä hyviä piirtäjän taitoja, mutta toki taidoista on hyötyä. Mielestäni piirustustaidosta on todella paljon hyötyä ja apua suunnittelussa ja idean näkyville tuomisessa. Jos piirtäminen ei luonnistu, voi toteuttaa suunnitelmiaan muullakin tavoin. On mahdollista leikata saksilla kangasta ja muotoilla vaate suoraan mallinuken päälle tai ihmiset, joilla perinteinen kynä tai sivellin ”ei pysy kädessä”, voivat olla vahvimmillaan tietokonetyöskentelyn parissa. Toiset suunnittelijat ovat keskittyneet nimenomaan tietyn esittämistekniikan täydelliseen hallitsemiseen, kuten tussitekniikat ja näyttävien 3D-käsinpiirustustaitojen omaaminen. Yksi mestarillisimmista 3D –käsinpiirtäjistä on ehdottomasti Marcello Barenghi. (Barenghi 2014, 1.) Marchellon videoita ja neuvoja kolmiulotteiseen piirtämiseen löytyy hänen omilta nettisivuiltaan.

Suomalaisista mestarillisista muodin kuvittajista mainittakoon Kyllikki Raustila ja hänen upeat Stockmannille piirtämänsä mainoskuvat, joissa naisfiguuri esitetään elegantisti muutamien mustalla tussilla ja guassilla maalatuin tarkoin harkituin ääriviivoin (kuva 27). Hän on saanut taiturimaisesti turkiksien pörröisen olemuksen vangituksi yhden ainoan värin eri sävyin. (Vekkeli, Fleming & Viikamo 2005, 49.)

Kuva 27. Kyllikki Raustilan Viuhka-lehden kansikuva 1950-luku (Vekkeli, Fleming & Viikamo 2005, 21).

Suunnittelijan on hyvä harjoitella erilaisten materiaalien piirtämistä ja tekstuurin kuvaamista, niin että katsoja voi kuvasta päätellä käytettävän materiaalin. Suosittelen kirjaa nimeltä Muoti, piirtäminen, väri ja tyyli. (Döllel & Eberle 2003, 108–134). Suunnittelija voi käyttää halutessaan ideoinnin apukeinoina elämäntapa- / kohdehenkilötaulua. Paperille kootaan käsin tai tietokoneohjelmalla kollaasimaisesti kuvitteellisen tai olemassa olevan henkilön elämäntapoihin liittyviä asioita ja kuvitusta, joka nähdään henkilölle ominaisena. Tämän on tarkoitus toimia apukeinona ja auttaa hahmottamaan ideaa sekä tukea suunnittelua. (Jenkyn Jones 2005, 177.)

1800-luvun muodin esitystavoissa on keskitytty kuvattavaan kappaleeseen ja yksityiskohtiin eikä taustalle piirretty mitään. Voisin sanoa, että nämä vanhanajan kuvitukset ovat lähempänä teknisiä piirustuksia, koska usein asun rakenne on kuvattu vain ääriivoin ja kolmiulotteisesti. 1800-luvun suunnitelmat on piirretty tarkoin terävällä lyijykynällä tai musteella jokaista pientä yksityiskohtaa myöten ja monesti asun valmistukseen tarvittava informaatio on kirjoitettuna kuvien

ympärille. Teksti sisältää tietoja kangaslaadusta, väreistä, leikkauksista, ompeleista, laskoksista ja rypytyksistä, lisänä tarvittavat mitoituset. Tämä suunnittelutyö vastaa hieman vaateen teknisistä ominaisuuksista kertovaa tuotekorttia. (Jenkyn Jones 2005, 139). Tuotekorttiin kirjoitetaan ja piirretään kaikki olennainen tieto vaateen kaavoittamisesta sarjontaan ja tuotteistamiseen tarvittavia tietoja myöten. Tuotekortti ja tarvittava materiaalikartta sekä lisätarvikekortti ovat tärkeää informaatiota täynnä ja ne sisältävät tarkempia tietoja vaatemallistossa käytettävistä kangaslaaduista ja tietoa vaatteisiin liitettävistä osista, esimerkiksi mahdolliset vetoketjut, napit ja kangasnäytteet. Nämä kortit toimitetaan tuotteen valmistajalle ja usein valmistaja ompelee ensimmäisen tuotteen näiden korttien sisältämien tietojen varassa. (San Martín 2009, 82-83.).

Historia toistaa itseään ja mielestäni muotipiirustus voi palata vaatetta esittävämpään suuntaan tulevaisuudessa. Vaikkakin mainoskuvituksia on alettu osittain korvaamaan valokuvilla jo 30-luvulta lähtien ja sen vuoksi piirustukset ovat menettäneet asemaansa vuosikymmenten saatossa. Kuitenkin, hyvä piirros saattaa toimia pelkkää valokuvaa voimakkaammin herättäen katsojan kiinnostuksen luomusta kohtaan. (Jenkyn Jones 2005, 82–83.) Olen havainnut, että piirrostekniikat ja valokuvaus ovat lähentyneet vuosi vuodelta toisiaan. Ne tavoittelevat sekateknillisesti toistensa ominaisuuksia, varsinkin joissakin nykyisissä muotikuvauksissa ja -kuvituksissa haetaan ja jäljitellään graafisesti piirretyn mainoskuvan olemusta. Muotikuvissa voi havaita yhä taiteellisempia piirteitä. Kun vertaa suurempaa määrää piirrettyjä kuvia valokuviin, ei voi olla havaitsematta lähentyviä yhtäläisyyksiä näiden tekniikoiden välillä. Esityskuvan toteutuksessa, jossa nainen ”ottaa härkää sarvista” (kuva 28) on käytetty työvälineinä kyniä, valokuvausta, Macromedia Freehand- ja Photoshop kuvankäsittelyohjelmia (Tallon 2008, 152).

Mielestäni Gerald Moll on tavoitellut Taurus nimisessä kuvassaan jotain muuta taiteellisuuden suuntaa kuin muotikuvaa, jossa vaate pääsisi oikeuksiinsa. Valokuvista otetaan piirteitä piirroksiin ja piirroksista valokuviin. Mielestäni paras ja myyvin keino voisi olla taidolla valokuvan ja piirroksen yhtäaikainen käyttö tarkoituksena mainostaa tuotetta asiakkaille.

Kuva 28. Gerald Moll, Taurus (Tallon 2008, 152). (Kuva: Dirk Messner).

Uskon 3-D-teknologiaan muotimaailman uusimpana tulokkaana. Uusia, helppokäyttöisempiä 3-D-mallinnusohjelmia kehitetään jatkuvasti. (Jenkyn Jones 2005, 96–97.) Olen käyttänyt aiemmin Rhinocheros 3-D-mallinnusohjelmaa suunnitellessani esineitä ja tällä ohjelmalla voi piirtää 1:1 ja saada mallinnettavan kappaleen todelliset mittapiirrokset. 3-D-esityskuvien tekeminen on mielenkiintoista ja valmiin esityskuvan työstöä voi jatkaa esimerkiksi Adobe Illustrator -ohjelman avulla. Vaikka uusia keinoja samaan suunnittelutyöhön keksitään ja niitä hyödynnetään, niin mikään uusi ei tule syrjäyttämään koskaan perinteisiä esitystapoja, työvälineitä eikä tekniikoita. Uusi tekniikka ja teknologia tulee vanhan rinnalle ja tuo uusia ulottuvuuksia suunnitteluun.

5.2 Muodin esittämisen omat keinot

Olen havainnut, että suurin osa muodin kuvituksesta on toteutettu kuva kuvalta samalla tekniikalla. Tarkoitan, että yksi yksittäinen muotia esittävä kuva on tehty kauttaaltaan samalla tekniikalla, niin että vaate ja hahmo vaateen sisällä ovat täysin samanlaiset tekstuureiltaan ja kynänjäljeltään ja sama ilmiö toistuu myöskin useissa tietokoneella tehdyissä muotia kuvaavissa hahmoissa. Samanlainen esitystapa sekä vaateen ja figuurin osalta syö itse vaatteelta näkyvyyttä, aivan kuin vaate ja henkilö olisivat samaa materiaalia. Luonnollisesti katsottaessa oikeaa ihmistä vaate yllään ihminen ja vaate erottuvat toisistaan suurella kontrastilla, ja tämän luonnollisuuden haluaisin tuoda myös muodin kuvittamiseen. Esimerkkinä esitän piirtämäni naivistisen hahmon yksityiskohdan uima-asu yllään (kuva 29). Tässä ensimmäisessä kuvassa olen piirtänyt koko hahmon ja asun yhtä ja samaa tekniikkaa käyttäen ja toisessa (kuva 30) olen leikannut uima-asun muovipusseista. Huomatkaa suurempi kontrasti ja se, että toisessa kuvassa asu erottuu hieman paremmin mallista. Ihminen ei ole tekstiiliä, joten piirretyn mallinkaan ei mielestäni tarvitse olla samalla tekniikalla toteutettu.

Kuva 29. Yksi esitystekniikka.
(Kuvat: Laila Nieminen).

Kuva 30. Kaksi eri esitystekniikkaa.

Pidän esityskuvissa selkeydestä ja mielestäni hahmo voisi jäädä taka-alalle, mutta tässä naivistisessa piirroksessa hahmo on erittäin näkyvä ja esillä ilmeillään ja väreillä (kuva 31), hahmo saattaisi olla enemmänkin hahmo satukirjan kuvituksesta kuin hahmo muodinesityskuvassa. Seuraavassa kuvassa on muovipussista leikattu ja koottu irtonainen uima-asu (kuva 32), jonka kiinnitin sinitarralla esityskuvan päälle.

Kuva 31. Naivistinen esityskuva.
(Kuvat: Laila Nieminen).

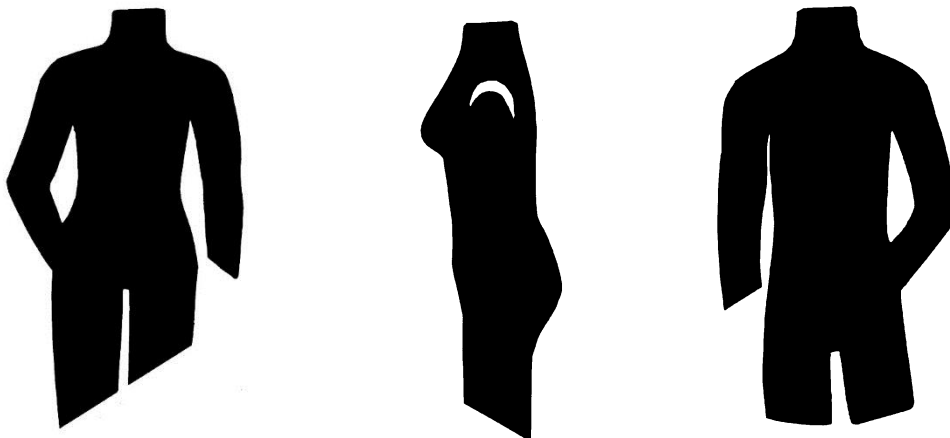

Kuva 32. Uima-asu muovipusseista.

Opinnäytetyötä tehdessäni olen keskittynyt harjoittelemaan ihmisfiguureiden piirtämistä, mikä on aivan uusi opittava asia minulle, sillä olen tottunut luonnostelevaan esineitä käsin ja Rhinoceros 3D-ohjelmalla ja piirtämään esineistä mittapiirroksia ja esityskuvia. Useasti alan työstää ideaani luonnoksien ja esityskuvien oman näkemykseni pohjalta ja sen jälkeen kun tunnen olevani lähes valmis, saatan hakea tietoa työhöni liittyen muualta. Suosin tätä ”kantapään kautta” -tyyliä, koska tunnen tukahduttavani oman inspiraation, jos haen tietoa ennen oman idean syntymistä. Prosessin puolivälissä, kun omat ajatukset ovat

jalostumassa ja en ole varma mihin suuntaan työtäni jatkaisin, haen tietoa ja oivalluksia projektin jatkamista varten useammistakin eri lähteistä ja keskustelemalla muiden ihmisten kanssa.

Olen opiskellut vaatteiden suunnittelua itsenäisesti. Ensimmäiset uima-asusuunnitelmani piirsin muistiinpanovihkojen reunoihin ilman vartalon muotoja tai ääriviivoja, mutta pian piirsin asuilleni vartaloita, sillä vartalo auttaa hahmottamaan huomattavasti paremmin oikeanlaisia vaatteiden mittasuhteita. Sittemmin aloin pitää aina mukana pientä luonnoskirjaa ja luonnoskirjan välissä olevassa taskussa minulla on keksimäni luonnostelua nopeuttavat ja helpottavat mustasta kartongista leikatut nais- ja -miestorsojen siluetit edestä ja sivulta kuvattuina (kuva 33). On nopeaa, helppoa ja tarkkaa piirtää siluetin ääriviivat lyijykynällä luonnoskirjaan ja suunnitella samalle vartalolle erilaisia asuja, se nopeuttaa luonnosten tekoa huomattavasti. Pidän myös siististä jäljestä ja siitä, että voin vertailla tuotoksiani keskenään. Inspiraation iskiessä piirrän luonnokset ideasta edestä, takaa ja sivulta kuvattuina. Voisin verrata tätä suunnittelun tyyliä mukana kannettavaan harppiin, ympyräviivaimiin ja muihin muotoviivaimiin, joiden tarkoituksena on toistaa samaa muotoa yhä uudelleen. Pidän tätä ideaa omanani ja tietääkseni tällaista tekniikkaa ei neuvota missään muodinalan kirjallisuudessa tai kursseilla.

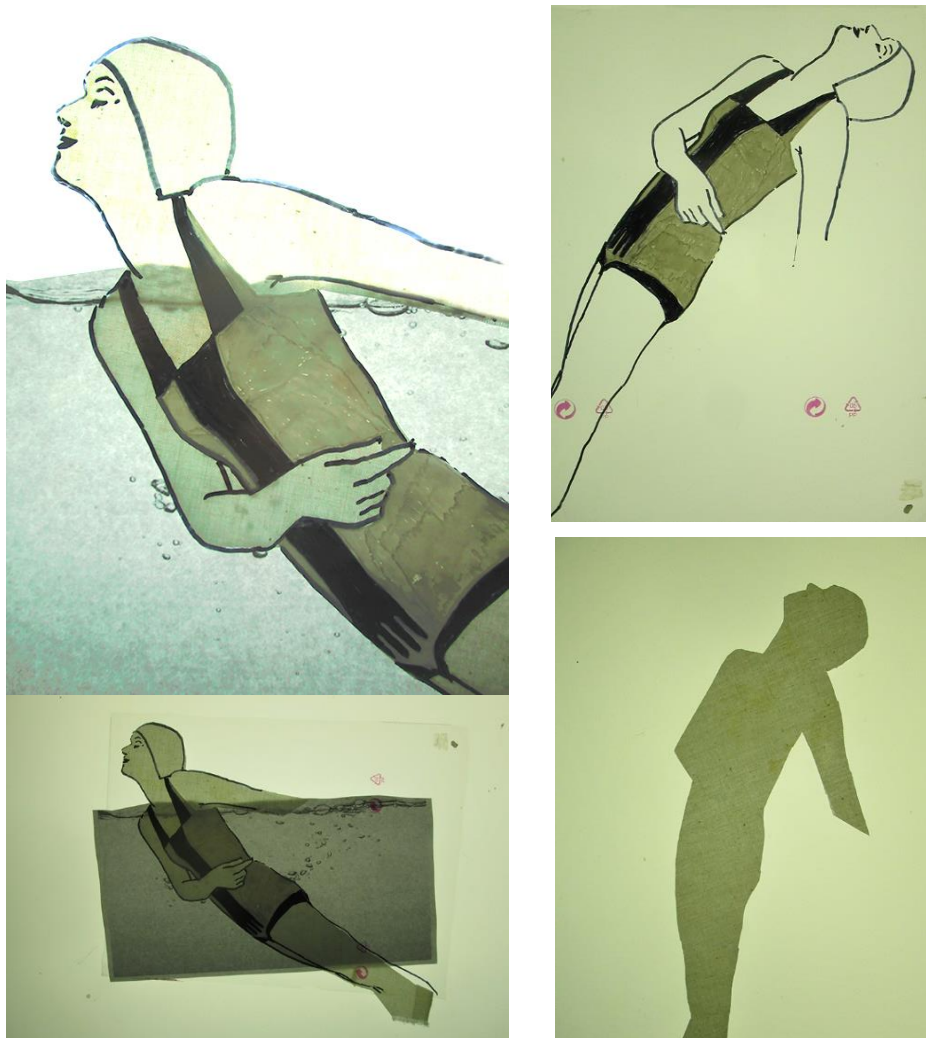
Kuvat 33. Siluetit luonnosteluun (Kuvat: Laila Nieminen).

Tein ensimmäisen luonnokseni naisten uima-asusta siluettien muotojen mukaan luonnostelukirjaani (kuva 34). Uima-asun etupuoli on pysynyt lähes samanlaisena alkusuunnitelmista saakka. Takaosan ulkonäkö ja muotoilu oli luonnosteluvaiheessa vielä epävarma ja siksi sitä ei näy vielä ensimmäisessä luonnoksessa.

Kuva 34. Ensimmäinen luonnos naisten uima-asusta
(Kuva: Laila Nieminen).

Olen kiinnostunut sekatekniikan käyttämisestä kuvaamaan muotia. Valokuvaan mallihenkilön studiossa. Piirrän erilliselle paperille, kalvolle tai tietokoneohjelmalla asun. Leikkaa ja liimaa -menetelmällä liitän kuvan mallista ja erillisen kuvan vaatteesta haluttuun taustaan, tietokoneohjelmaa käyttäen tai käsin. Näin ollen käyttäisin samaan kuvitukseen ainakin neljää eri tekniikkaa ja voisin hyödyntää samoja elementtejä uudelleen ja uudelleen muokaten taustaa ja vaihtaen vaatekuvaa. Näissä oman tekniikan hiomisen esimerkeissä olen piirtänyt valokuvasta hahmon ääriviivat läpinäkyvälle muovikalvolle permanent-tusseilla ja tämän jälkeen voin vaihtaa kalvon taakse haluamani maiseman tai kangasmateriaalin ja leikitellä eri variaatioilla loputtomiin. Voin myös piirtää ainoastaan hahmon ääriviivat ja vaihtaa asua hahmon takana tai edessä. Nämä kuvat olen kuvannut piirtopöydällä (kuva 35).

Kuvat 35. Leikittelyä sekatekniikalla (Kuvat: Laila Nieminen).

Sakset ovat pysyneet käsissäni aina tiukasti ja pienenä harrastuksiani oli pahvin leikkaaminen ja omien paperinukkien tekeminen. Niinpä sain ajatuksen valokuvata ystäväni koulun studiossa ja valjastaa hänen kuvauksellisen olemuksensa monitahoisesti muodin kuvittamiseen. Tein ystävästäni paperinuken (kuva 36), jonka päälle voin suunnitella helposti nukun koon mukaan asut edestä ja halutessani myös takaa käyttäen leikkaa ja liimaa -tekniikkaa tai vaihtoehtoisesti piirustusta tai tietokoneella tehtyä Illustrator-kuvaa. Tämä tekniikka on hauska ja leikkisä ja toimii mielestäni myös hyvin vaatteiden esittelyssä, sillä asukokonaisuuksia voi samalle hahmolle tehdä useita kymmeniä.

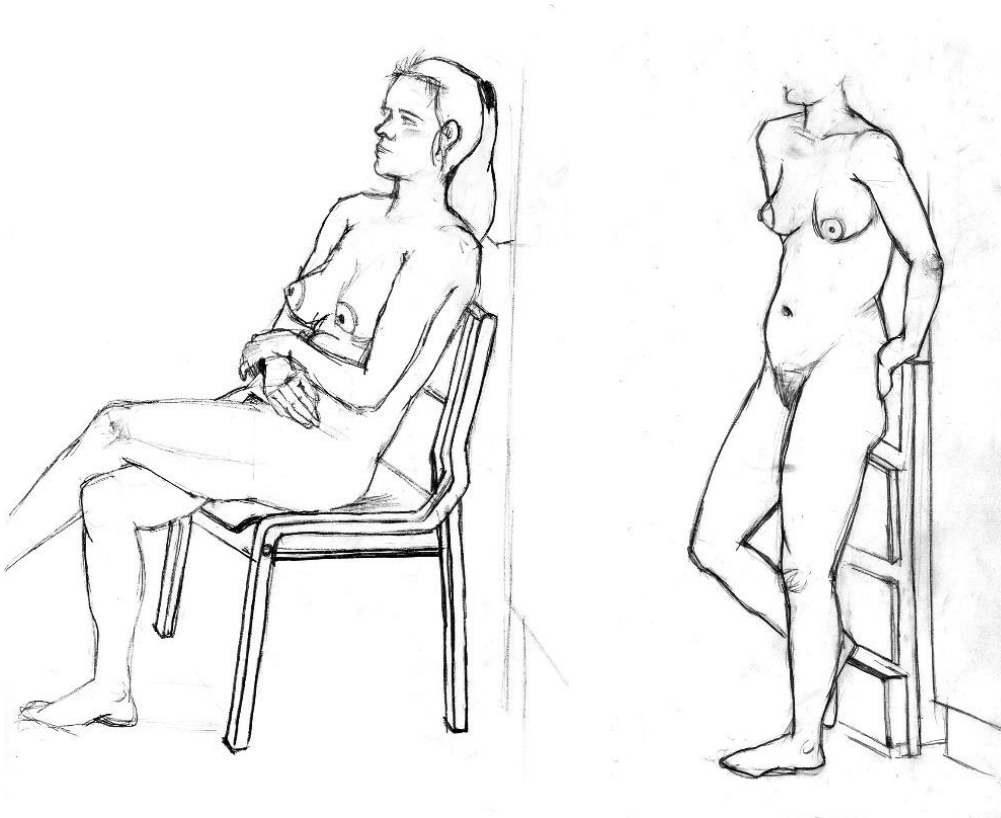
Mikä järkevintä, niin asiakas voi halutessaan tilata minulta paperinuken itsestään ja suunnitelmia omiksi vaatteikseen ja leikkiä näin omalla hahmollaan, se saattaa herättää myös asiakkaan oman mielikuvituksen. Paperinuken kokoa voi helposti muuntaa skaalaamalla Photoshop-ohjelmalla tai vastaavalla kuvankäsittelyohjelmalla ja vaatteet paperinukelle voi piirtää käsin tai tietokoneella.

Kuvat 36. Paperinukke ja kartonki uima-asu (Kuvat: Laila Nieminen).

Luettuani kirjan *Muodin käsiala, Kolme suomalaista piirtäjää*, yllätyin ja ihastuin Rauni Palosen kuvittajan tyyliin ja erityisesti hänen ilmeikkäisiin julkispaperinukkeihin, joita hän piirsi 30 vuoden ajan *Apu*-lehteen. (Vekkel, Fleming & Viikamo 2005, 86-90).

Suunnittelijan on hyvä tietää ensinnäkin käytettävät tarvikkeet luonnosteluun ja esityskuvien valmistukseen. On hyvä kantaa mukana pientä luonnoskirjaa kaikkialle, koska idea voi syntyä missä ja milloin vain ja silloin on hyvä olla kynä lähellä. Suunnittelijaa rohkaistaan piirtämään usein ja kehittämään omaa piirustustaitoa piirtämällä ihmisfiguureita nopein luonnoksin noin kolmestakymmenestä sekunnista aina aivan viimeistelyyn piirroksen asti. Olenkin käynyt kahdella lyhyellä elävän mallin piirustuskurssilla, joista toinen oli perinteinen ja keskittyi pääasiassa lyijykynällä ihmisfiguurin hahmotteluun. Piirustuksen opettaja kiersi oppilaiden töitä katsellen ja pysähtyi luokseni ja naurahti, koska olin keskittynyt piirtämään tuolia, jolla malli istui enkä ollut kerennyt piirtämään juuri muuta kuin tuolin (kuvat 37). Kerroin opettajalle, että on helpompi piirtää itse malli, kun on piirtänyt tuolin ensin, jolla malli istuu. ”Näin toimii teollinen muotoilija”.

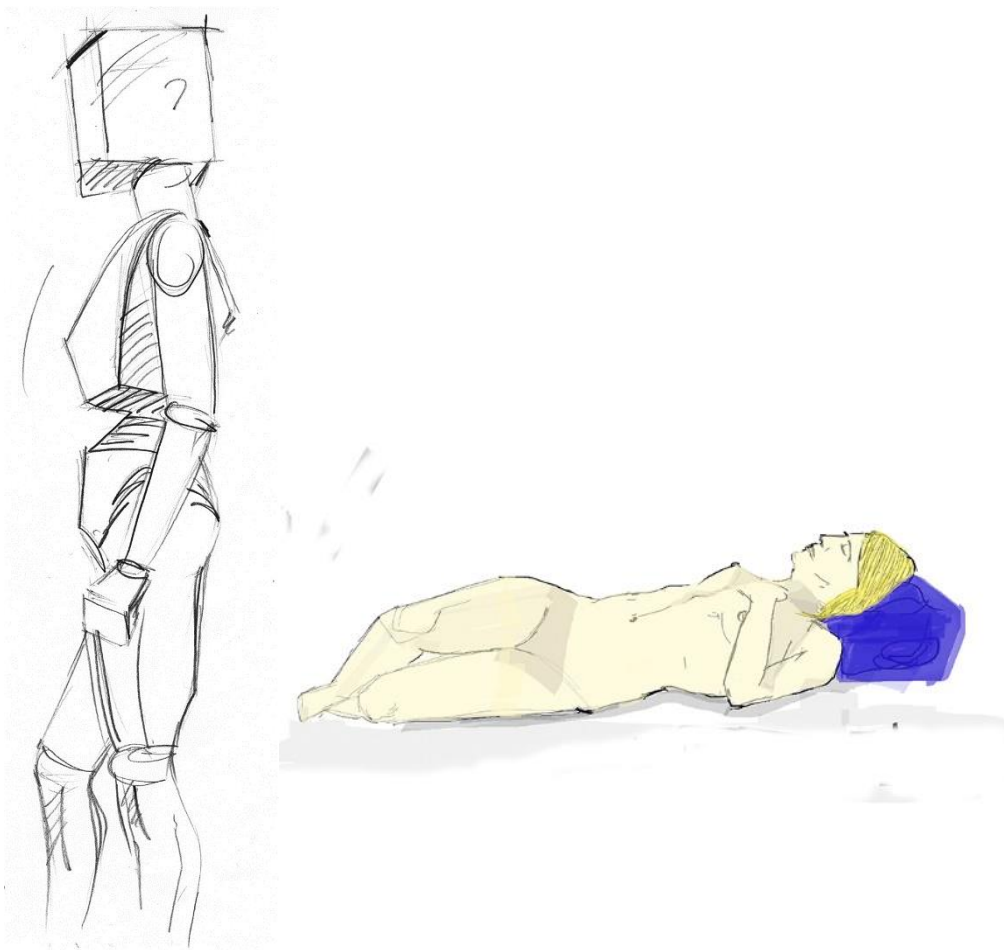
Kuvat 37. Tuolilla istuva nainen ja seisova nainen
(Kuvat: Laila Nieminen).

Kiinnostuksesta elävän mallin piirustusta ja uima-asujen piirtämistä kohtaan päätin hakeutua toiselle kurssille, jolla opetettiin elävän mallin piirustusta ja digitaalista maalaamista työvälineinä käyttäen tietokoneeseen kytkettävää piirtopöytää ja Adope Photoshop Elements-ohjelmaa, jonka käyttö tuntui todella erilaiselta verrattuna lyijykynätyöskentelyyn. Kaikesta opitusta on mielestäni hyötyä, sillä eri kädentaitoja ja tekniikoita voi hyödyntää suunnittelussa ja mallintamisessa luovasti. Piirrosten (kuvat 38) tekoon käytetty aika oli välillä 30 sekuntia ja 30 minuuttia.

Kuvat 38. Elävän mallin piirustuskurssin tulosta (Kuvat: Laila Nieminen).

Omassa suunnittelussani haluan tuoda asun esille mahdollisimman selkeästi ja puhdaslinjaisesti, niin että kuvassa ei ole mitään ylimääräistä ja huomio kiinnittyy itse asuun ja siihen, millaisen tunnelman asu luo ympärilleen, eikä niin että ympärillä oleva luo tunnelman asuun. Haluan harjoitella ja oppia piirtämään ihmisfiguureita kolmiulotteisesti ja eri asennoissa, sillä siitä olisi paljon hyötyä mainostavassa, elävämmässä kuvituksessa, jossa liike pääsisi valloilleen edustamaan vaatetta. Olen kehittänyt tämän opinnäytetyöni aikana oman tyylin esittää, juuri niin kuin alan kirjallisuus rohkaisee kaikkia suunnittelijoita tekemään. Hahmotelmat ihmisfiguurin anatomian harjoituksista (kuvat 39).

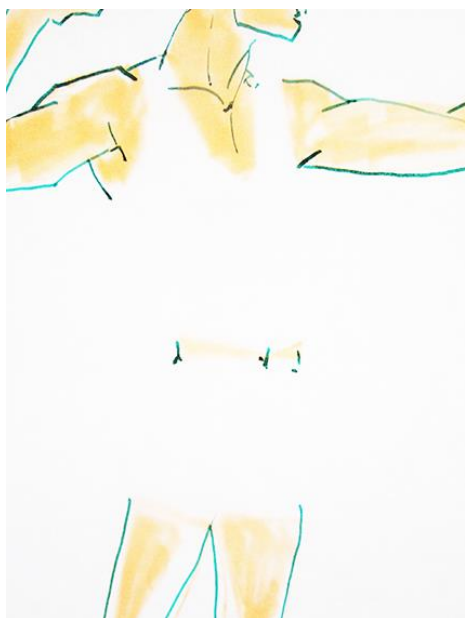

Kuvat 39. Hahmotelmat ihmisfiguurin anatomiasta
(Kuvat: Laila Nieminen).

5.3 Uima-asujen luonnokset ja esityskuvat

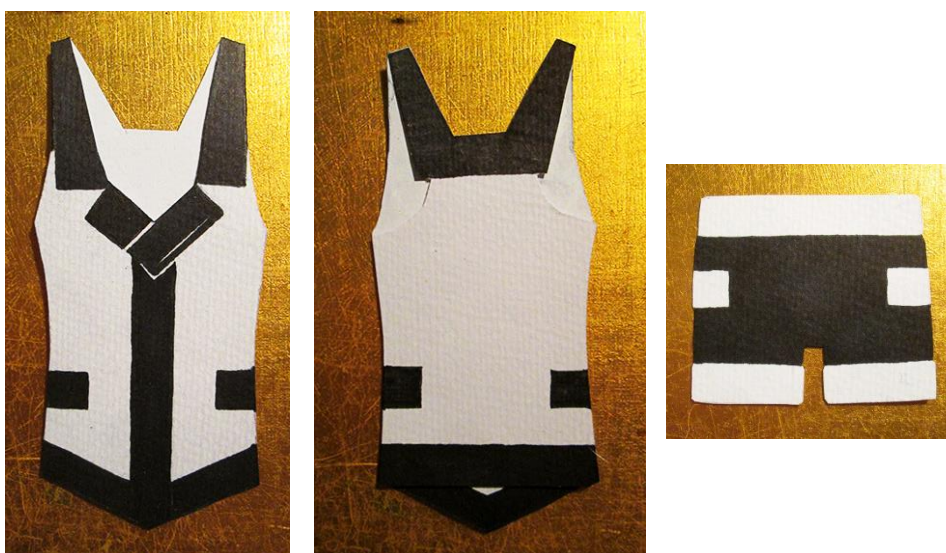
Suunnittelussani näen pääpainon vaatteessa ja haluan sijoittaa ihmisfiguurin ”taka-alalle”, niin että hahmo on kuvattu ääriivoin tai häivähdyksenä pelkistettyyn tyyliin, näin vaatteelle jää tilaa ja katsoja huomioi kuvattavan vaateen helpommin. Katsojan omalle mielikuvitukselle on hyvä jättää myös tilaa, joten loppuun hiotut esityskuvat eivät välttämättä ole kiinnostavimpia.

Olen piirtänyt nämä miesten uima-asun esityskuvan osat kolmelle erillisille paperille. Yhdelle papereista piirsin ainoastaan ääriviivat käyttäen vihreää mustetta ja bambukynää. Tämän jälkeen teippasin paperin kiinni ikkunaan, niin että valo käy suunnitelman läpi. Laitoin toisen paperin ääriiviamiehen päälle ja nyt väritin ihon käyttäen Copic-merkkistä ihonväristä huopakynää. Viimeiseksi piirsin uima-asun kolmannelle paperille samalla menetelmällä käyttäen samaisia tusseja. Olisin voinut ottaa näistä esityskuvien osista kopiot vain skanneria käyttäen, mutta tarvitsin läpinäkyvyyden, jonka pystyi toteuttamaan valoa vasten. Valokuvaamalla voin määrittää kuvakulman, rajauksen, valot ja varjot sekä kameran asetukset. Nämä kaikki vaikuttavat esityskuvasta syntyvään tunnelmaan osaltaan. Valokuvatessani käytin taustalla valopöytää ja kameran asetuksina hämäräkuvausta ja lähikuvausta. Kirkastin ja toin hieman kontrastia kuviin käyttämällä Photoshop-kuvankäsittelyohjelmaa. Näissä kuudessa esityskuvien osissa näette kolme osaa valokuvattuina erikseen ja yhdistelmänä (kuvat 40).

Kuvat 40. Esitysteknisiä versioita miesten uima-asusta
(Kuvat: Laila Nieminen).

Ensimmäiset luonnokset ja esittävät kuvat miesten uima-asuista leikkasin paksusta vesivärikartongista ja väritin mustalla permanenttussilla (kuvat 41). Yläosa koostuu kahdesta teipillä yhteen kiinnitetystä kartongista ja siksi 2D-kuvaan muodostuu hieman ulottuvuutta. Tässä versiossa uima-asun valkoinen ja musta kangas on vielä samoin päin kuin naisten uima-asussa ja yläosan takaosa on hieman erilainen kuin seuraavassa tietokoneella tehdyssä uudemmassa esityskuvassa, jossa päätin kääntää ”värit” toisinpäin, koska päinvastaisuus antaa mielestäni paremman vaikutelman uima-asun muotoiluun ja sopii silti yhteen naisten uima-asun muotoilun kanssa.

Kuvat 41. Miesten uima-asu ”palapelinä” (Kuvat: Laila Nieminen).

Halusin harjoittaa enemmän esityskuvien teko taitoja tietokone työskentelyssä Photoshop-kuvankäsittelyohjelman lisäksi, joten tein miesten uima-asusta käsintehtyjen piirrosten ja leikattujen paperi esityskuvien lisäksi piirroksen käyttäen Adobe Illustrator vektorigrafiikan piirto-ohjelmaa. Skannasin luonnostelussa apuna käyttämäni kartonkisen siluettitorson ja muokkasin sitä Photoshop-ohjelmalla, jonka jälkeen vein kuvan Illustrator-ohjelmaan ja jatkoin työstöä lopputulokseen saakka (kuva 42). ”Unelmien uima-asu”-kyselyä varten muokkasin samaisesta kuvasta yksinkertaistetun version ilman ihmistorsoa, joka esitellään osiossa (4.7 Miesten kaksiosaisen uima-asun tulevaisuus).

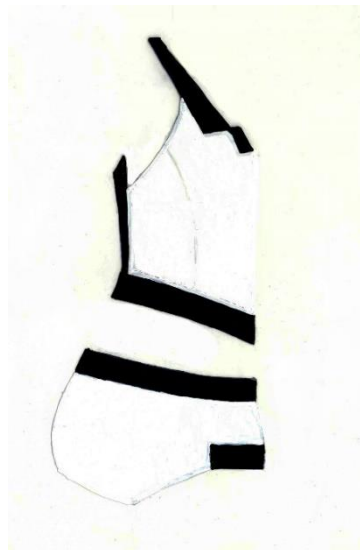
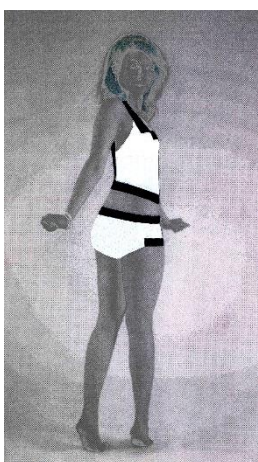
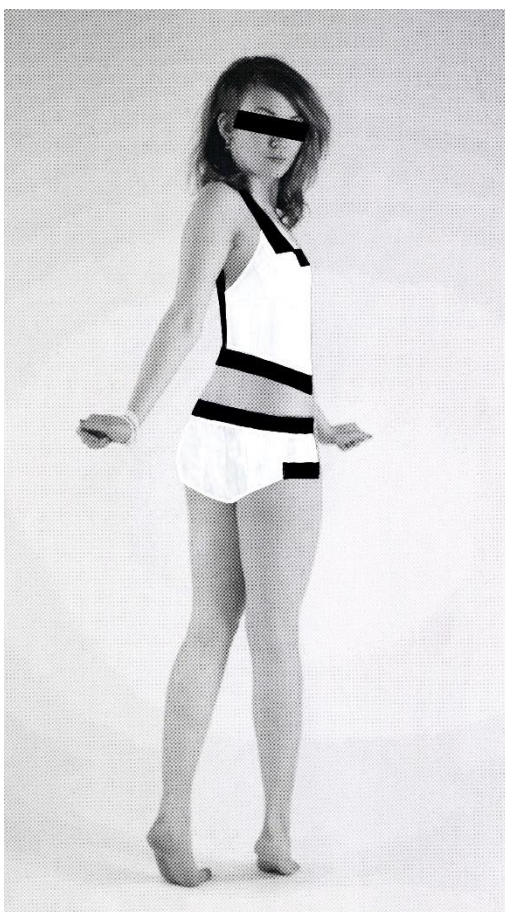

Kuva 42. Miesten uima-asu edestä ja takaa (Kuva: Laila Nieminen).

Toteutin esityskuvia naisten uima-asusta käyttäen keksimääni piirtokalvo- ja valokuvatekniikkaa. Otin studiossa ystävistäni valokuvat edestä, takaa ja sivulta. Tämän jälkeen käsittelin kuvien värisäätöjä Photoshop-kuvankäsittelyohjelmalla ja tulostin kuvia mustavalkoisena ja värillisinä A4 -kokoon. Mielestäni mustavalkoisuus toimi hyvin, joten käytin mustavalkoisia kuvia ja piirsin tulostetun kuvan päällä piirtokalvolle valkoisella maalitussilla ja mustalla permanenttitussilla uima-asut. Näistä piirroksista on mahdollista saada aikaan useanlaisia variaatioita erilaisia jatkotyöstömenetelmiä käyttäen.

Tämä kehittämäni animaatiomainen tekniikka on hyvin monipuolinen, sillä voin ottaa asiakkaasta kuvan ja suunnitella hänelle useita asuja käyttäen kalvomenetelmää ja tämä menetelmä mahdollistaa useiden ideoiden helpon esittelyn asiakkaalle tai yritykselle. Asiakkaan kuva on tulostettuna paperilla ja kalvoa vaihtamalla saman hahmon päälle saa erilaisen vaatekokonaisuuden. Ensimmäisessä sivuttaisessa kuvan

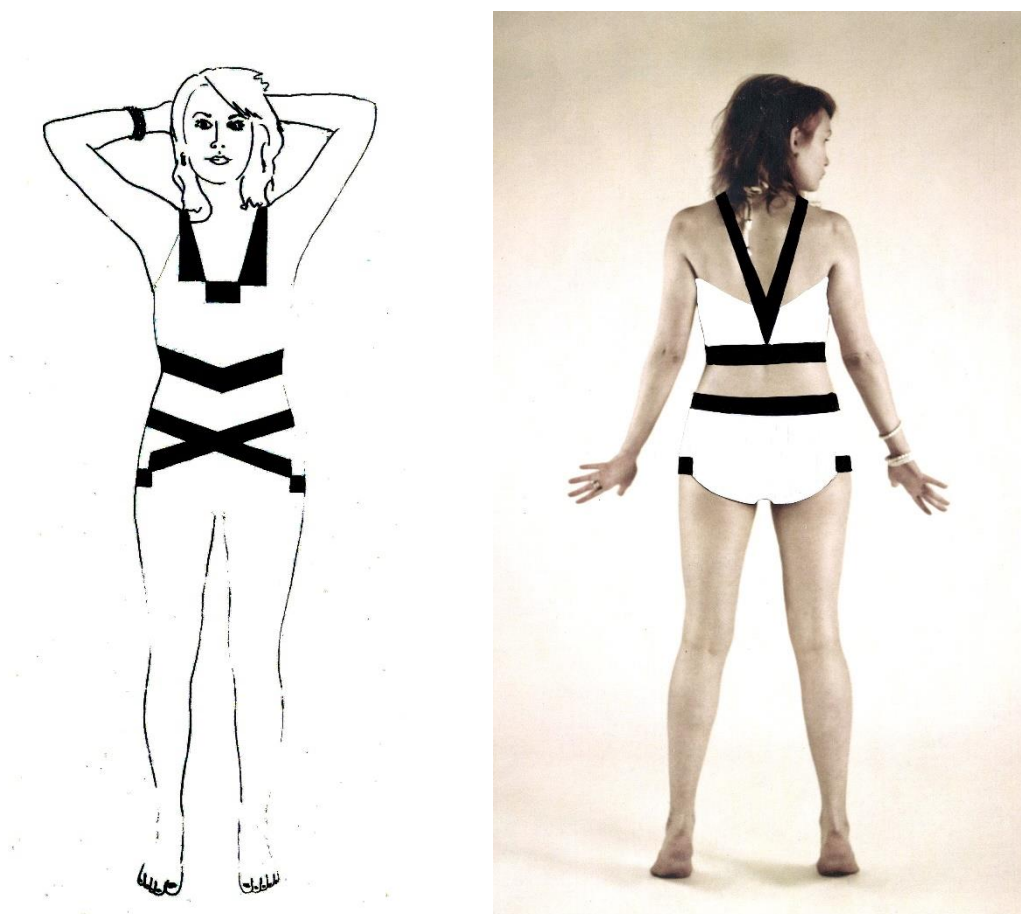
työstössä olen käyttänyt skanneria ja Photoshop -kuvankäsittelyä. Ensimmäiseen kuvaan tein identiteetin peitoksi mustan raidan samaan tyyliin kuten uima-asussa esiintyvät mustat reunukset. Samalla tämä silmillä oleva sensuuri toimii tehokeinona esityskuvassa. Yhdessä kuvista on ainoastaan piirtokalvolle piirretty uima-asu (kuvat 42).

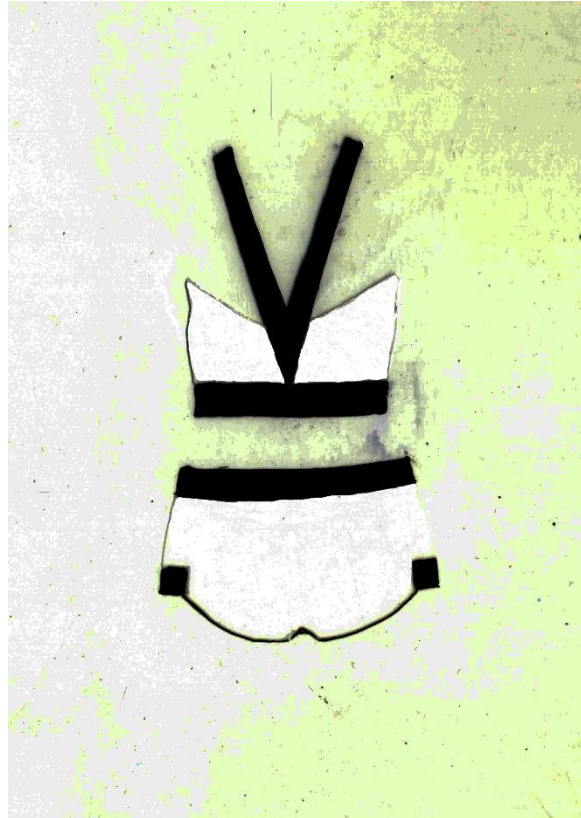
Kuvat 42. Piirtokalvoesityskuvat.
(Kuvat: Laila Nieminen).

(Kuvissa 42) on kaksi kuvaa, jotka peilasin vastakkaiseen suuntaan. Pienemässä kuvassa näkyy kaksi hahmoa päällekkäin. Valokuvasin tämän kuvan piirtopöydällä, jolloin tulostetuista papereista näkyi läpi toisella puolella oleva hahmo ja piirtämästäni uima-asusta näkyy läpi mallin päällään pitämät bikinit. Tästä samaisesta kuvasta tein kokeilumielessä taiteellisen monivärisen version, joka ei sovellu muodin tarkkaan kuvittamiseen eikä anna oikeutta uima-asulle, mutta voi muuten herättää katsojan mielenkiintoa.

Samaisista piirtokalvokuvista seuraavissa on mallin ääriiviivat piirrettynä kalvolle edestäpäin yksinkertaistetusti. Kolmessa takaapäin kuvatussa versiossa uima-asu näkyy värillisen mallin yllä (kuvat 43) ja uima-asu yksistään pelkistetyssä kuvassa ja taiteellisemmassa taustoitettussa kuvassa (kuvat 44). Takaapäin kuvattu uima-asu mallin yllä on mielestäni selkeä esityskuva, josta saa hyvin käsityksen uima-asun mallista.

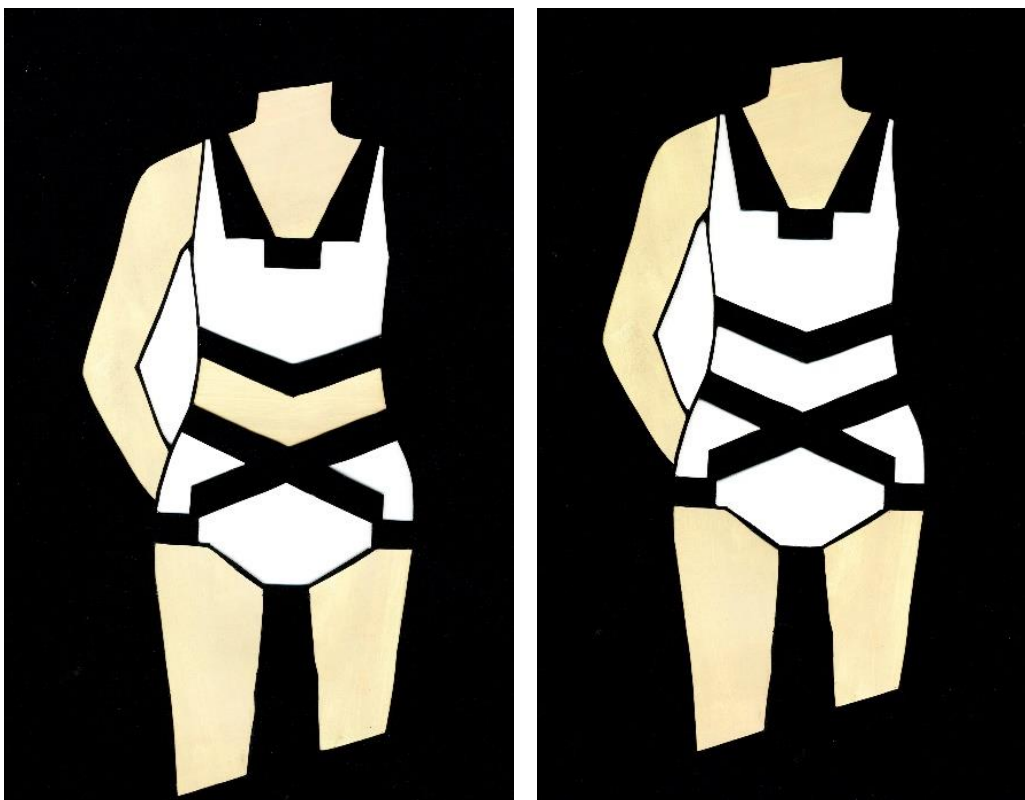

Kuvat 43. Piirtokalvokuvat edestä ja takaa (Kuvat: Laila Nieminen).

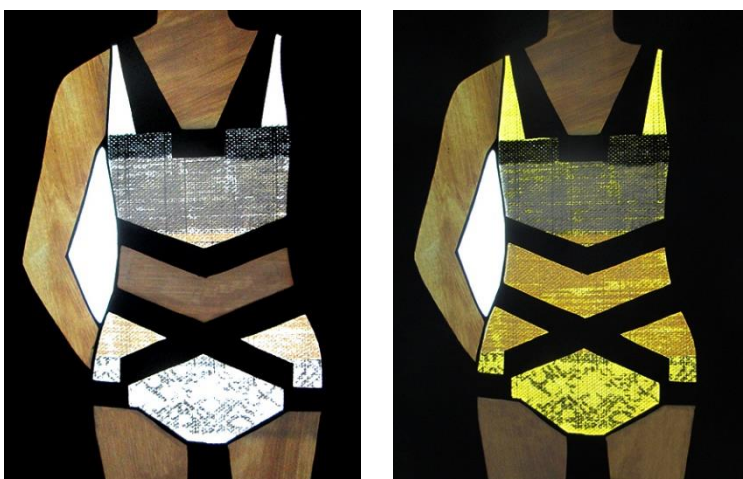

Kuvat 44. Uima-asu pelkistettynä ja taustalla takaapäin
(Kuvat: Laila Nieminen).

Luonnosten jälkeen ensimmäisenä valmistuneet esityskuvat tein mustalle ja valkoiselle kartongille leikkaamalla keskelle paperia aukot mattoveistä käyttäen uima-asun ääriviivojen mukaan. Näissä kolmesta suunnasta kuvatuissa esityskuvissa on ideana myöskin muunneltavuus. Muunneltavuus toteutuu kahdella eri tavalla, joista ensimmäinen antaa mahdollisuuden esitellä suunniteltu asu kaksiosaisena tankini-uima-asuna tai kokouimapukuna. Tämä on mahdollista tehdä ”ihonsiirrolla”, eli käyttämällä sopivaan muotoon leikattuja ja ihon väriseksi maalattuja kartongin paloja, jotka voi asentaa kuvan taakse (kuvat 45). Toinen muunneltavuus on suunnitellun asun värit, kuosit ja materiaalit. Suunnittelija tai asiakas voi kokeilla lukuisia eri materiaalivariaatioita vaihtamalla kuvan taustalle eri paperin tai kankaan (kuvat 46). Seuraavissa kuvissa näkyy uima-asu suunnitelmani ensimmäinen kehitysvaihe, jossa selkäosassa ei vielä ollut nykyistä toimivaa ja ergonomista muotoa (kuvat 47).

Kuvat 45. "Ihonsiirrot" ja uima-asu kaksiosaisena ja yksiosaisena.

Kuvat 46. Uima-asu erilaisella kangasmateriaalilla ja värillä
(Kuvat 45, 46 ja 47: Laila Nieminen).

Kuvat 47. Ensimmäisen luonnoksen mukaiset esityskuvat takaa ja sivulta.

5.4 Tarkoituksenmukaisuus ja taiteen raja muodin esittämisessä

Useimmat suunnittelijat kehittävät oman tunnistettavan tyylin, kuten toistuvia hahmoja ja tietty piirroksen jälki. Havaintojeni mukaan voimakkaasti tunnistettava tyyli muuttuen ajankuvan mukaan on usein vahvuus liike-elämässä, yrityksen brändäyksessä ja markkinoinnissa. Tutkittuani useiden suunnittelijoiden tyylejä ja tapoja tehdä muotikuvitusta olen havainnut suurta vaihtelua. Joidenkin muotikuvat ovat kuin alakouluikäisen piirtämiä eivätkä anna oikeutta asuille. Toiset kuvista ovat luonnottomia mittasuhteita omaavia lähes tikkumaisia ihmisiä tai malleja joiden raajat ovat ylisuuria. Useat nykyiset suunnittelijat eivät pyri lainkaan realistiseen hahmoon ja nykyajan tyylinä on korostunut enemmän itse hahmo, kasvojen ilmeet ja tunne mikä kuvasta välittyy (kuvat 48).

Kuvat 48. Vasemmalta oikealle luonnosten tekijät ja kirja.

Ailanto. Munoz Aitor ja Inaki (R. Hidalgo, M. 2007. 11).

Ocariz Miriam (R. Hidalgo, M. 2007. 147).

Gehweiler Fawn (Dawber, M. 2005. 108).

Myös esityskuvat, jotka korostavat taustaa ja esittävät asusta vain pienen osan, hukuttavat esityskuvan tarkoituksen liiallisiin taiteellisiin piirteisiin, jolloin itse asu jää katsojan silmissä toissijaiseksi. Myös ylikorostetut hahmon piirteet ja olemus vievät paljon huomiota (kuvat 49). Kuvissa on mielestäni haettu enemmän elokuvamaista tunnelmaa.

Kuvat 49. Samuelsson Fredrik (Tallon, K. 2008. 87).

Kwok Cary (Tallon, K. 2008. 125).

issa ja

esityskuvissa tuoden vaateen esille selkeästi, mutta kasvottomuus ja staattisuus saattaa olla myös hieman tylsää (kuvat 50). Pohjana vaatteille voi piirtää mallin pelkkinä ääriviivoina ja pidemmälle työstettynä samaa tyyliä hyödyntäen esityskuviin.

Kuvat 50. Duyos Juan (R. Hidalgo, M. 2007. 118).

Cox Jen (Tallon, K. 2008. 162).

On mielestäni havaittavissa merkittävä ero siinä onko piirros tehty vaateen vai figuurihahmon ehdoilla. Kysymys kuuluu; luoko kuvattu vaate tunnelmaa, luonnetta ja asennetta ihmisfiguurille vai figuurihahmo tunnelmaa, luonnetta ja asennetta vaatteeseen? Tämän eron huomaa esityskuvien välillä, kun katsoo ja pohtii kuvien tarkoitusta ja pyrkimyksiä. Ajattelen, että suunnitellun vaateen kuuluu olla keskipisteenä kuvituksissa ja muiden kuvaelementtien tulisi tukea ja tuoda vaatetta esille. Tästä mielestäni erottaa hyvän ja huonon muodin kuvituksen. Tämän vuoksi tarkoituksenmukaisuuden ja ajatuksen täytyisi olla mukana kuvitusta tehdessä.

Yksi tunnetummista ja monitahoisista muodin kuvittajista on Antonio

Lopez. Hän tajusi, että muoti on jatkuvaa muutosta, joten myös muodin esittämisen tapojen on muututtava sen mukana. Hänen piirustuksilleen on ominaista yksityiskohtien korostaminen, valon ja varjon leikki, sekä taustaelementit, jotka korostavat vaatetta. (Thames, Hudson 1995, 6-7.) Kirjassa Antonio, Three decades of fashion illustration esitellään hänen kolmen vuosikymmenen 1960-, 70- ja 80-lukujen hyvin toisistaan poikkeavia tyyliä kuvittaa.

Myös hänen tyyleistään huomaa eroavaisuuksia siinä milloin hän keskittyy itse vaatteen mallintamiseen ja esille tuomiseen ja milloin mallin kasvojen ilmeet ja liike on vaatetta tärkeämpää. Eri vuosikymmenten mallien asennot ja ilmeet aistivat usein kyseisen ajankuvan yleistä asennetta ja henkeä (kuvat 51). Monet ihmiset voivat tunnistaa 1980-luvun muotipiirroksia, hahmot leveine hartioineen, voimakkaat värit ja aggressiivisemmän ja suureleisemmän kynän ja siveltimen jäljen, myös hahmojen poseeraukset ovat voimakkaita ja kolmiulotteisia sekä suurilinjaisia. Antonion piirustuksista voi havaita vuosikymmenien vaikutteita taidemaailmasta, kuten pop-taiteen vaikutuksen 1960-luvulla.

Kuva 51. Antonio Lopez, kuvitukset 1960-, 70- ja 80-luvuilta (Thames, Hudson 1995, 38, 77, 132).

Taannoin oppitunneilla on kerrottu, että esityskuvasta syntyvään mielikuvaan ja siitä välittyviin tunteisiin ja siihen pitääkö kuvaa katsova ihminen näkemästään, vaikuttavat henkilökohtaiset tekijät, samoin kuin myös katsojan identiteetti, koulutus ja kulttuuritausta sekä mahdolliset muut tekijät. Luonnostelun ja mallinnuksen kenttä ja toteutustapa on mielestäni vapaa ja luova, eli jokaisella suunnittelijalla on oma tyyliinsä toteuttaa luomuksiaan. Huomioin, että monien nykyisien suunnittelijoiden tyyli on epäselvempi verrattuna pitkän uran tehneiden tunnettujen suunnittelijoiden tyyliihin, kuten Jane Paquin vuonna 1907 piirtämä muotiluomus (kuva 52). Mutta kyllä nykyäänkin osataan piirtää onnistuneita muodin esityskuvia, joissa vaate pääsee hyvin oikeuksiinsa, kuten Caroline Andrieu esityskuva vuodelta 2010 (kuva 53).

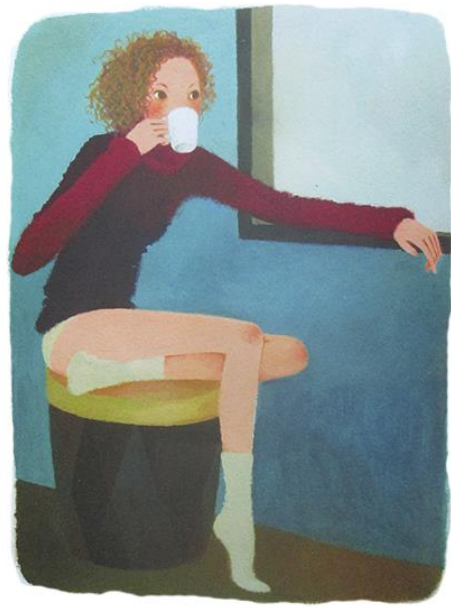

Kuva 52. Jane Paquin 1907.
(Victoria and Albert museum. 2015)

Kuva 53. Caroline Andrieu 2010.
(Untitled -07. 2015)

Muodin kuvittamisesta olen kuullut sanottavan, että parhaimmillaan muoti on taidetta ja toki se on totta, mutta se hienon hieno raja on huomioitava. Mielestäni 2000-luvun muotisuunnittelun kirjat sekä nuorten muotisuunnittelijoiden kuvitukset lähestyvät toteutustavaltaan enemmän taidetta ja kirjojen kuvitusta kuin suunnitelmaa asusta (kuvat 54). Osa nykyajan esitystyyleistä ei vastaa muotivaatteen idean esille tuomiseen ja mielestäni kuvituksesta saattaa saada vaikutelman, että vaate on toisarvoinen tekijä.

Kuvat 54. Louis Rodriguez. Paris in waters 2004. (Dawber, M. 2005. 124).
Hiroko Hasegawa. Blue 2002. (Dawber, M. 2005. 132).

Pohdintani tuloksena ja mietittyäni muodin mallintamisen edellisiä vuosikymmeniä ja historiaa olen huomionut, että nykyaika on täynnä tarjontaa ja niin itse vaate on alkanut menettää markkinallista arvoaan. Ihmiset eivät kiinnitä huomiotaan niinkään vaatteeseen vaan tunnelmaan ja tarinaan vaatteen takana, vaatteen sijaan. Siksi nykyajan muodin kuvittaminen on siirtynyt asenne- ja tunnelmakeskeiseksi, persoonaa korostavaksi ja kuvattavan ihmisfiguurin ilmeisiin ja asentoihin keskittyväksi, jolloin vaate jää taka-alalle.

Tämänhetkisen muodin virran mukana kuljetaan niin pitkään kunnes joku radikaali suunnittelija tekee poikkeuksen ja muuttaa muotia niin, että uudenlaista tyyliisuuntaa aletaan seurata ja matkia laajemmin ja näin muodin markkinointi ja myös kuvittaminen muuttuu ja saa jälleen uudenlaisen suunnan.

6 Unelmien uima-asu – kysely

6.1 Tavoite ja toteutus

Olen kartoittanut tekemälläni kyselyllä hyvän uima-asun ominaisuuksia ja havainnoinut kyselyyn vastanneiden henkilöiden toiveita ja vaatimuksia hyvästä uima-asusta. Suuntasin kyselyn eri-ikäisille ihmisille ja toteutin sen ”katukyselynä” kysymällä satunnaisilta ihmisiltä, haluaisivatko he osallistua ”Unelmien uima-asu”-kyselyyn. Halusin tutustua erilaisiin näkemyksiin uima-asuista ja hinta-arvioihin naisten uima-asujen myyntihinnoista. Kyselyyn vastanneet naiset tekivät hinta-arvion pelkän kuvan perusteella ja hintoja on hyvinkin haastavaa arvioida, koska yrityksen brändäämä merkki vaikuttaa usein hintoihin. Hinta-arvioilla on tarkoitus määritellä suuntaa-antavasti oman tulevan uima-asumalliston mahdollista hinnastoa, kuten myös kysymyksillä: ”Voisitko ajatella tilaavasi juuri sinun vartalon mitoille ja toiveidesi mukaan Suomessa valmistetun uima-asun?” ja kysymyksellä: ”Paljonko olisit valmis maksamaan unelmien uima-asusta?”.

Kartoitin kyselyssä ihmisten uimahalli -ja uimarantakäyttäytymistä, koska ne vaikuttavat henkilön uima-asulle asettamiin vaatimuksiin ja toiveisiin. Joissakin tapauksissa henkilö ei käy koskaan uimarannoilla ja toiset eivät ui koskaan uimahalleissa tai käyttävät ainoastaan yksityistä rantaa. Vaatimukset uima-asulle ovat hyvinkin erilaisia ja uintitottumukset

vaikuttavat uima-asun tarpeeseen. Kyselyyn vastanneet saivat myös vastata 1-5 arviolla, kuinka tärkeää heille henkilökohtaisesti on uima-asuihin suunnittelullisesti liittyvät seikat, kuten kankaan laatu tai olkaimien malli. Miehillä luonnollisesti ei tule ensimmäisenä mieleen käyttää olkaimellista uima-asua. Kyselyssä rastin laittaminen ruutuun nro 5 tarkoitti; ”erittäin tärkeä” ja ruutuun nro 1 ”ei laisinkaan tärkeä”. Kyselystä saaduilla tuloksilla pystyn suuntaa-antavasti hahmottamaan asiakaskuntaa ja heidän tarpeitaan. Sain kyselystä selville, että on useampia erityisesti keski-ikäisiä naisia, joilla on tarvetta hoikentaville ja tukea antaville, mutta mukavantuntuille uima-asuille, jollaisia he eivät ole vielä löytäneet. Tämä yhdistelmä mukavuutta, hoikentavuutta ja tukea voi olla hieman haastavaa toteuttaa muotoilullisesti ja tällaisia uima-asuja on koetettu suunnitella jo useiden vuosien ajan.

Kyselyyn vastasi kaksikymmentäyksi miestä ja saman verran naisia eli yhteensä sain neljäkymmentäkaksi vastausta. Tämä kysely oli pieni ja suuntaa-antava ja samaa kyselyä voisi jatkaa ja laajentaa myöhemmin, lisäyksenä vaatekoko jota henkilö käyttää. Vastanneista suurin osa edusti ikäryhmää 21–30 vuotta. Myös muihin ikäryhmiin kuuluvia oli 61–70 ikävuoteen saakka. Kyselyssä vaihtoehtoina oli kahdeksan erilaista uima-asua miehille sekä naisille omansa, joista molemmissa kyselyissä suunnittelemani uima-asu numerolla 8. Kyselyn kaikki osat löytyvät Liitteistä 1, 2, 3 ja 4. Liitteissä 3 on kaikki naisten uima-asut ilman hinta-arvioita ja liitteessä 4 on vastaukset oikeista myyntihinnoista sekä kyselyyn vastanneiden hinta-arviot. Kaikki hinta-arviot on laskettu yhteen ja jaettu vastanneiden lukumäärällä 21.

6.2 Tulokset -naiset

Useimmat kyselyyn osallistuneista vastasivat kysymyksiin ”Minkä itse pukisit päälle” ja ”Mistä tykkäisit eniten” samalla tavalla, mutta erojakin oli havaittavissa. Radikaalimmin sen huomasi naisten valinnasta uima-

asu nro 5 kohdalla, jossa vain yksi naisista voisi pukea kyseisen asun ylleen, eli asu sijoittui huonoimmalle sijalle, mutta kysymyksessä ”Mistä tykkäät eniten” samainen asu nro 5 nousi ensimmäiseksi suosikiksi yhdeksällä äänellä. Naisten osion ”Minkä itse pukisit päälle” suunnittelemani uima-asu sijoittui sijalle neljä, eli puoleen väliin kahdeksasta ja ”Mistä tykkäisit eniten” vastausrivi on järjestyksessä nro. 5, nro 6 ja nro 8 suunnittelemani uima-asu. Eroa nro 5 ja 8 välillä oli kolme ääntä, eli ei suurta hajontaa. Ainoatakaan ääntä naisten kyselyssä ei saanut uima-asu nro 2, joka oli mielestäni yllättävää (Liite 3).

Naisista viisitoista olisi valmis tilaamaan Suomessa valmistetun uima-asun. Kolme vastanneista ei tilaisi uima-asua omien toivomusten mukaan. Kaksi naisista vastasi ehkä, riippuen elämäntilanteesta. Kysymykseen, ”kuinka paljon olisit valmis maksamaan omien mittojen mukaan Suomessa valmistetusta uima-asusta”, naisten vastauksien yhteinen laskettu keskihinta oli 92,60€.

6.3 Tulokset -miehet

Miehille suunnattuun kyselyyn pyrin piilottamaan parhaani mukaan oman suunnitelmani niin, että se sulautuisi muiden kuvien joukkoon ja koska tein piirroksen tietokoneella Adobe Illustrator-ohjelmalla, oli minun parasta valita seitsemän muuta uima-asua myös piirrettyinä kuvina ja sellaisina joissa ei näy mallin raajoja. Kyselyn tarkoituksena oli hakea miesten näkemystä heidän henkilökohtaisesta näkökulmastaan, minkä he pukisivat päälleen mieluiten ja mistä he tykkäisivät muuten, vaikka eivät pukisi kyseistä uima-asua ylleen. Ainoatakaan ääntä miesten kyselyssä ”Minkä itse pukisit päälle” ei saanut nro 1, joka oli sinänsä odotettavaa, mutta ”Mistä tykkäisit eniten” kysymyksessä nro 1 sain kaksi ääntä. Miesten kyselyssä kohdassa ”Minkä itse pukisit päälle” suurimman suosion keräsi odotettavasti nro 2 uimashortsit. Toiseksi kipusi nro 5 oranssit uima-housut ja kolmanneksi nro 8 liivi- ja

uimahousuyhdistelmä. Kohdassa ”Mistä tykkäisit eniten” on samat kolme suosikkia, mutta nro 8 sijoittui toiseksi (liite 2). Tämän kyselyosion perusteella miesten keskuudessa on havaittavissa kiinnostusta kaksiosaiselle liivi- ja uimahousuyhdistelmälle.

Ilokseni havaitsin, että tietyn tyyppiset vaihtoehtoiset ja muodikkaat miehet olivat kiinnostuneita uima-asusta numerolla 8, eli suunnittelemastani miesten uima-asusta. Yksi kyselyn kommentteista kuuluu näin: ”Haluaisin pukea tämän päälleni ehdottomasti, mutta en ole varma kehtaisinko sittenkään laittaa tätä päälle, koska muut voisivat katsoa kummastellen, erityisesti uimahallissa. Mutta jos tällaisia myytäisiin, niin ostaisin”. Miehistä yksitoista olisi valmis tilaamaan Suomessa valmistetun uima-asun. Kahdeksan vastanneista ei tilaisi uima-asua omien toivomusten mukaan. Kolme miestä vastasi ehkä, riippuen elämäntilanteesta. Kysymykseen, kuinka paljon olisit valmis maksamaan omien mittojen mukaan Suomessa valmistetusta uima-asusta. Miesten vastauksien keskihinta oli 69,30€.

6.4 Johtopäätökset

Kyselystä selvisi kuinka monenlaisia uima tottumuksia ihmisillä on ja kuinka ne vaikuttavat merkittävästi uima-asun tarpeeseen. Vastanneista oli muutama kuntouimareita, jotka käyttävät ahkerasti uima-hallin palveluita ja haluavat käyttää sporttista kokouimapukua jolloin heille on tärkeintä erinomainen uima-asun ergonomia ulkonäön sijaan. Havaitsin myös, että melko useat kyselyyn vastanneet eivät ole vuosiin käyttäneet uimahallin palveluita ja uivat ainoastaan kesäisin uima-rannalla. Huomasin, että tälle käyttäjäryhmälle oli tärkeämpää uima-asun ulkonäkö ja naiset suosivat enemmän povea kohottavaa mallia. On myös ihmisiä, jotka käyvät rantalomilla ja heille on myös monesti tärkeintä näyttää hyvältä uima-asussaan. Muutamit ihmiset käyttävät kesäisin myös yksistään yksityisiä rantoja ja tuolloin heillä ei ole luonnollisesti juuri

vaatimuksia uima-asulle ja auringonottajat suosivat yleisesti bikineitä tai shortseja. Yhteisinä tekijöinä kaikille vastaajille oli tärkeintä uima-asun mukavuus, ergonomia ja käytettävä materiaali sekä haarakappaleen malli.

Uima-asujensuunnittelijana näen tulevana kohderyhmänä uima-rantoja käyttävät ja rantalomilla kävijät, sekä virkistysmielessä uimahallia käyttävät. Tarkoitukseni ei ole suunnitella urheilu uima-asuja vaan aion keskittyä uima-asusuunnittelussani enemmän ulkonäköön ja persoonallisuuteen unohtamatta ergonomiaa ja mukavaa uintikokemusta, jollaisen kaikki haluavat. Yksilöllisesti valmistetuissa uima-asuissa kohderyhmänä voisi olla myös erityisryhmät, ja ihmiset jotka eivät löydä uima-asua tavallisista kaupoista. Kuten pyörätuolia käyttävät ja vammautuneet tai sairautta sairastaneet henkilöt, joille on hankalaa käyttää valmis uima-asuja.

Tiedän, että vaatetusala nykypäivänä suomessa on todella haastavaa ja minun täytyy miettiä tarkoin uima-asujen suunnittelun ja valmistuksen kannattavuutta ja sitä kuinka paljon asiakkaat olisivat valmiita maksamaan yksilöllisesti valmistetusta uima-asusta. Kannattavuuteen vaikuttavat monet tekijät, kuten kuinka yritys aikoo toimia ja missä ja miten markkinoidaan, saadaanko brändäys ja yrityksen tarina toimimaan. Kyselyn vastaukset laittoivat minut miettimään näitä kysymyksiä entistä enemmän.

7 POHDINTA

Olen tyytyväinen, että otin opinnäytetyöni aiheeksi itseäni kiinnostavan aihealueen ja aivan tuntemattomilta vesiltä. Muotoilijana pääsin kurkistamaan vaatesuunnittelun maailmaan ja muodin monenlaiseen esitystekniikkaan teoriapohjalta sekä käytännössä tehden esityskuvia uima-asuista hyödyntäen kehittämiäni esitysteknillisiä ratkaisuja. Uskon onnistuneeni prosessissa kokonaisuudessaan niin hyvin kuin vaadetusta ennen opiskelematon pystyy. Koen kuitenkin, että muotoilijan koulutuksesta on ollut paljon hyötyä tehdessäni tätä opinnäytetyötä. Muotoilijan koulutus on hyvin monipuolinen ja kattaa useita muotoilullisia osa-alueita, jotka voivat mahdollistaa tulevaisuuden työpaikan useanlaisiin yrityksiin ja työskentelyyn monenlaisten materiaalien ja ammattikuntien parissa.

Tunnen kehittyneeni prosessin aikana ja saaneeni tietoa uima-asujen historiaan liittyen sekä saanut kuulla ihmisten uima-asuille asettamista toiveista. Olen saanut kokemusta erilaisista muodin esitystekniikoista sekä kehittänyt oman persoonallisen monella tapaa varioitavan ja hyödynnettävän leikkisän tyylin muodin esittämiseen ja olen havainnut miten opin ja kehityin prosessin aikana. Nyt ainoastaan huomasin, että en ole vielä keksinyt tarpeeksi päteviä nimiä suunnittelemilleni uima-asuille. Tein pitkän nimilistan, jossa oli mukana vanhoja karjalankielisiä sanoja, sekä Kreikan jumalien nimiä. Mutta nuo vaihtoehdot eivät vielä osuneet aivan kohdalleen kuvaamaan uima-asujen luonnetta ja olemusta. Joten projekti jatkuu nimien keksimisellä, sekä seuraavien prototyyppien kehittämisellä. Tiedostan, että jos valitsen vaate- ja muotimaailman ammatikseni, minun tulee jatkaa alalle kouluttautumista ja luoda kontakteja sekä perehtyä tarkoin yrittäjyyden haastavaan maailmaan.

LÄHTEET

- Andrieu, C. 2015. Untitled-07. <http://www.untitled-07.com/Personnal-2>. 16.8.2015.
- Burqini swimwesr. 2010. The burqini. <http://burqini.com/>. 19.8.2015.
- Campbell Warner, P. 2006. When the girls came out to play. United States of America: British Library Cataloguing in Publication data are available.
- Cheatingu. 3.6.2012. Uutis sirkus. Hanki uima-asu, joka korostaa rusketustasi! <http://cheatingu.com/uutissirkus/?p=1107>. 19.8.2015.
- Dawber, M. 2005. New fashion illustration. China: BT Batsford.
- Dust factory vintage. 2014. 1980's Swimwear –Neon glow, V hip, the thong and more. <http://dustfactoryvintage.com/1980s-swimwear-neon-glow-v-hip-and-more/>. 19.8.2015.
- Döllel, H., Eberle, H. 2003. Muoti piirtäminen, väri ja tyyli. Porvoo: WSOY.
- Eugene Ramos, J. 1995. Antonio, Three decades of fashion illustration. Germany: Thames and Hudson Ltd, London.
- Juntikka, I. 1997. Rantapyjamasta bikineihin, uima-asuja 1880-1990 –luvulta. Oulu: Pohjois-Pohjanmaan museo.
- Laiho, M., Leino, R. 1988. Erojen leikki. Helsinki: Painokaari Oy.
- Marcello Barenghi. 2015. My drawings. <http://www.marcellobarenghi.com/>. 16.7.2015.
- McKelvey, K., Munslow, J. 2007. Illustrating fashion. Second edition. Singapore: Blackwell Publishing Ltd.
- Monokini 2.0. 2014. Elina, swimsuit design by: Elina Halttunen <http://www.monokini2.com/who-are-they/>. 19.8.2015.
- MTV. 2014. Vuoden 2015 bikinimuoti: Ysäri on täällä jäädäkseen. <http://www.mtv.fi/lifestyle/tyyli/artikkeli/vuoden-2015-bikinimuoti-ysari-on-taalla-jaadakseen/3541694>. 15.7.2015.

- Municipality of Piazza Armerina. 2015. The villa.
http://www.comune.piazzaarmerina.en.it/BLU/LA_CITTA/VILLA_ROMANA/ALLEGATI/LA_VILLA_ROMANA_DEL_CASALE_INGL2015MEDIA.pdf. 8.6.2015.
- Pinimg. 2015. Nainen ja kylpyviitta. <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/c4/fd/58/c4fd58f486f43f95602413c0ccc0f9cb.jpg>. 15.7.2015.
- Pinterest. 2015a. Bloomers. Advertisement for ladies' and childrens' bathing suits: 15 July 1876, "Harper's Bazaar."
<https://www.pinterest.com/pin/209839663860708851/>.
15.7.2015
- Pinterest. 2015b. Monokini by Rudi Gernreich.
<https://www.pinterest.com/pin/431149364301669303/>.
19.8.2015.
- Pinterest. 2015c. Claudine Auger, 1965 -James Bond 007 – elokuvasta Pallosalama.
<https://www.pinterest.com/pin/426293920951133277/>.
15.7.2015
- Pinterest. 2015d. Crocheted bikinis.
<https://www.pinterest.com/pin/414471971931552403/>.
15.7.2015.
- Pinterest. 2015e. Colorful 90's bathing suits.
<https://www.pinterest.com/pin/414471971933128742/>.
19.8.2015.
- Planet retro. 1.6.2008. This Week In History: June 1 – June 7.
<http://blog.retroplanet.com/this-week-in-history-june-1-june-7/>.
19.8.2015.
- Probert, C. 1981. Swimwear in Vogue. Japan: The Condé Nast Publications Ltd.
- R. Hidalgo, M. 2007. Young fashion designers. China: Evergreen GmbH.
- San Martín, M. 2009. Field guide: How to be a fashion designer. Singapore: Paco Asensio.
- Schmidt, C. 2012. The Swimsuit fashion from poolside to catwalk. UK: MPG Books Group.

- Sorene, P. 2015. Victorian era beach life: 52 photos of lust, love and lace on the sands. Flashbak. 9.7.2015. http://flashbak.com/victorian-era-beach-life-52-photos-of-lust-love-and-lace-on-the-sands-37533/?utm_campaign=shareaholic&utm_medium=facebook&utm_source=socialnetwork. 15.7.2015
- Tallon, K. 2008. Digital fashion illustration with Photoshop and Illustrator. China: Batsford.
- The bikini club. 2015. Multi Colour Neoprene - Pink and Orange. <http://thebikiniclub.co.za/multi-colour-neoprene-pink-and-orange>. 8.8.2015.
- Victoria and Albert museum. 2015. Fashion drawing and Illustration in the 20th century. <http://www.vam.ac.uk/content/articles/f/fashion-drawing-in-the-20th-century/>. 16.8.2015.
- Vekkeli, Fleming & Viikamo. 2005. Muodin käsiala, kolme suomalaista piirtäjää. Hämeenlinna: Helmi kustannus. Repro Tekstipiste Oy.
- Reese, A. 2014. How the bathing suit has changed in the past 100 years. Gurl. 7.5.2014. <http://www.gurl.com/2014/05/07/the-history-of-swimsuits-bathing-suits-fashion/#2>. 15.7.2015.

MISTÄ ON HYVÄ UIMA-ASU TEHTY 5 ERITTÄIN TÄRKEÄ / 4 TÄRKEÄ / 3 MELKO TÄRKEÄ / 2 EI NIINKÄÄN TÄRKEÄ / 1 EI LAISINKAAN TÄRKEÄ

(X) RUUTUUN	5	4	3	2	1	PERUSTELUT
ULKONÄKÖ						
VÄRIT						
OLKAIMET						
PEITTÄVYYS						
ERGONOMIA						
MUKAVUUS						
HAARAKAPPALEEN MALLI						
LAHKEET						
PERSOONALLISUUS						
HOIKENTAVA MALLI						
SPORTTISUUS						
POVEA KOHOTTAVA MALLI						
MATERIAALI						
YKSILÖLLISYYS						
MUODIKKUUS						
VINTAGE TYYLI						

1

NAINEN	MIES	IKÄ	15-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-YLI

YMPYRÖI 3 NUMEROA

MINKÄ ITSE PUKISIT PÄÄLLE	MISTÄ TYK- KÄÄT ENITEN	HINTA-ARVIO EUROINA (NAISTEN ASUT)	KÄYTTÖ						PERUSTELUT
			KOKOUMAPUKU	TANKINI KAKSIOSANINEN U-A	BIKINIIT	NAKU	MUU	UIMAHOUSUT	
1.	1.	1.							
2.	2.	2.							
3.	3.	3.							
4.	4.	4.							
5.	5.	5.							
6.	6.	6.							
7.	7.	7.							
8.	8.	8.							

Voisitko ajatella tilaavasi juuri sinun vartalon mitoille ja toiveidesi mukaan suomessa valmistetun uima-asun?

Paljonko olisit valmis maksamaan unelmien uima-asusta?

2

TYyli

YMPYRÖI 3 SUOSIKKIA

1.

2.

3.

4.

TYyli

YMPYRÖI 3 SUOSIKKIA

5.

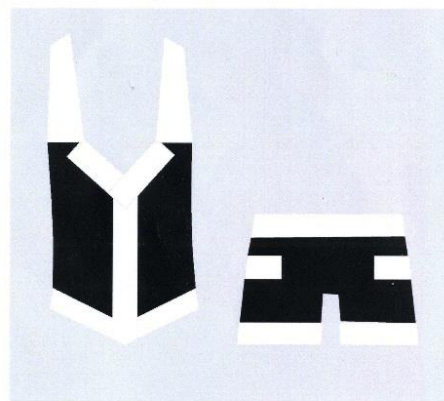
6.

7.

8.

HINTA-ARVIO

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

1.		MYNTIHINTA Kyseiset hinnat ja nettiosoitteet ovat päivitetty 18.5.2015			2.
		MYNTIHINTA 185€ 55,47€ ARVIO Miraclesuit Sanibel Swimsuit, Turquoise. johnlewis.com	MYNTIHINTA 438€ 57,85€ ARVIO Lisa Marie Fernandez Bianca Maillot		

3.		MYNTIHINTA Kyseiset hinnat ja nettiosoitteet ovat päivitetty 18.5.2015			4.
		MYNTIHINTA 10€ 52,80€ ARVIO Superb Spaceman pinkqueen.com	MYNTIHINTA 78€ 83€ ARVIO Next Good Karma Malibu Zip-Front neimanmarcus.com		

5.		MYNTIHINTA Kyseiset hinnat ja nettiosoitteet ovat päivitetty 18.5.2015			6.
		MYNTIHINTA 15€ 78,42€ ARVIO Rotita Black Halter Criss Cross rotita.com	MYNTIHINTA 610€ 61,37€ ARVIO Herve Leger One-Piece Macie Braided saksffthavenue.com		

7.		MYNTIHINTA Kyseiset hinnat ja nettiosoitteet ovat päivitetty 18.5.2015			8.
		MYNTIHINTA 720€ 90,56€ ARVIO La Perla Tuxedo neimanmarcus.com	MYNTIHINTA 250€ 81,13€ ARVIO River Mouth Revolution		

